

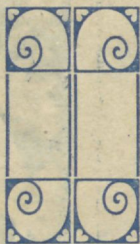
NOORTE ELU

NR. 1

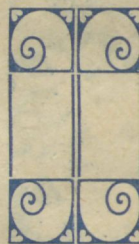
1928

„Kristuse ja koguduse eest“

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
Laekahoidja: B. Espenberg — Tallinna, Imanta tn. 5
Kirjatoimetaja: E. Ader — Tallinna, Tehnika tn. 5—9
„Noorte Elu“ — toimet. aadr.: Tallinna, Iisraeli tn. 12—6
„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1
„ „ — kirjad „ „ Postkastnr. 284.

„NOORTE ELU“ maksab aastas:

lihtpaberil postiga	1,30	krooni, postita	1,20	krooni.
heal „ „	2,00	„ „	1,90	„
Välismaale lihtpaberil 1,80	„	heal paberil 2,50	„	„

Mitte tagasi, vaid edasi!

See olgu ka meie hüüdsõna algaval aastal. Täname kõiki sõpru, kes on ennast-salgava armastusega püüdnud oma paremat teha, et võita Noorte Elule aastatellijaid ja sõpru möödunud aastail. Teie olite suurt tööd teinud, mis omal kohal sama tähtis nagu iga teinegi töö jumalariigis. Kuid nüüd? Kas anname väsimusele maad ja ütleme — sest on küllalt! Ei! Üürrike on armuaeg ja seepärast pole aega jääda hooletuks, ükskõikseks Issanda töös.

„Edasi!“ oli kindral William Boothi sõnaks ajal, kui igalpool pimeduspilved

üles tõusid, ähvardades katta taeva ja kõik lootusetult näis, kui arusaamatused ja muud raskused Punase merena ees laine-tasid. Ja ta võitis.

Milliselt rõõmustaks saatan, kui meie kartes ehk väsides taganeksime Jumala töö juurest. Kas valmistame talle rõõmu? Ei! Uue vaimustuse ja tulega välja võitlusele ja tööle, et hingesid päästa hukatusest. Uue vaimustusega ka Noorte Elule aastatellijaid koguma. Hind endine. Kes 10 aastatellijat kogub, saab omale ühe prii aastakäigu.

Huvitav sugupuu.

Üheks sama huvitavaks iseloomu sugupuuks, nagu Jumala elavaid tunnistajaid, võib ka kirjutatuid raamatuid pidada. Üks vaene mees laenas Richard Baxteri isale kord ühe puritani lendlehe, mis juba vana ja katkine oli. See kandis pealkirja: „Bunny otsused“. Richard Baxter, päras-tine suur jutlustaja Kidderministeris, tuli selle väikese kirja lugemise läbi põhjalikule südame uuendusele. Baxter kirjutas „Pühade igavene rahu“, mille läbi Die-d-r i d g e järeilmõtlemisele ja ümber pöör-misele juhiti. See jälle toimetas „Jumala-kartliku elu valguse ja edu hinges“ ja selle raamatu läbi sai Legh Richmond hinge õnnistusega tegelikult tuttavaks. Hiljemalt kirjutas Legh Richmond oma juturaamatu „Piimamehe tütar“, mis enam kui viiekümnesse keelde on tõlgitud ja tuhandeid patustpöörmisesel saatnud. Kui palju neist ümberpöördudest jälle raama-tuid ja lendlehti on kirjutatud, mis teis-

te teed Jeesuse juurde näitasid, seda saab igavene aeg ilmutama. Meie ei või iial otsustada, kui kaugele meie teod kan-takse. Võib olla, et meie aga ühe tule-tiku põlema tõmbame ja ometi on see nii kergesti võimalik, et sellest väikesest tu-lest terve uulits valgustatud saab. Anna oma naabrile valgust ja see on eht tee kahekümne-aastasada õpetada, või evan-geliumi Hiina Tatarisse saata, või jälle praegust rahvuslikku Fetische usku kuku-tada. Üks säde sinu köögilambist võib oma loomulikul lagunemisel ühest teise jõudes inimeste viimast põlve valgustada.

Levita valgust ja selle tagajärjed saa-vad sulle pärast avalikuks.

C. H. Spurgeon.

Kui sa ei oska kuulutada, siis oskad kindlasti siiski levitada kirjandust eraldi „Noorte Elu“! Kes teab kellele ta õnnis-tuseks on ja kus kohal või missuguses hinge kitsikuses.

NOORTE ELU

EESTI USKLIKKUDE NOORTE CE LIIDU AJAKIRI

Nr. 1

B-4995

Kaheksas aastakäik

1928

Uuel aastal.

Kui ilm ämaramaks muutumas ja päikese tera silmapiirilt kadunud, siis süüdatakse tulitornides tuled, et võiksid merel olijad õiget teed leida.

Maaile, vaimlises mõttes läheneb öö, õudne ja pime. Peab kustuma risti valgus, nii jutustab piibel ja laskuma Jumala vastase tume pilv, selleks, et sellele võiks järgneda hommik, kaunim; ja päev ilusam, milles ei või segada ükski asjaolu Kristuse armastuse päikese valgust.

Uues aastas olles, näeks ususilm juba ämarust, öö varjegi, mis tumedate kogudena üle maa jooksevad. Näeb, kuidas kiires tempos töö jumalariigi väljadel keeb, kuidas töötajad viimaseid vihke koguvad ja viimaseid kõrsi löikavad. Nagu heliseks kusagilt kaugelt lapsepõlvest kuulnud laul vaikselt, kuid ometi palju ütlevalt:

„Tööd kõik lõpetada püüdvad, õhtu kellad hüüdvad: pimm, pomm, pimm, pomm!“

Vaadeldgem õhtul taevavara, kuidas punab ta. Mäng mis seal sünnib, on traagiline, kurb, kuid ka ilus.

Varjud aga heitlevad, jooksevad suure kiirusega üle maa, kandes teadet — öö tuleb!

Selles lähenevas pimeduses särab aga Jumala tulitorni valgus selgemini, puhutami kui kunagi enne. Öö toob ta enam nähtavamale.

Näed sa seda ja kas mõistad hinnata selle valgust?

Ta heidab valguskiiri öös sõiduteele, näidates teed rahuksadamasse. Kui veel eksid elumerel sihita ringi, sea oma elulaev selle tule järele ja sa jõuad igatsetud eesmärgile.

Tema valgel tohime näha maailma sündmisi uuel aastal nende õigeis värves.

Tema tuli jutustab meile mis tulemas, et ei pruugiks karta ega kohkuda.

Tema tuli särades troostib meid sõnul: „Rõõmustage, et teie pääsmine ligi on!“

Ühes selle troostiga manitseb ta ka valmis olla ja kui veel pole, siis kõige kiiremas korras seks seada.

Valmista end! — hüüab iga kiir. Olge nii valmis nagu mina olen, särades ja oodates hommikut, mil kustuda võin. Lõpuks tuletab ta meile meelde: „Valvake, sest aega ei tea keegi, mil kuningas ilmub.“

Kuigi läheneva öö pimedusõudsus meile hirmu tahab teha, siiski tohime rõõmustada, et öös veelgi valgust jääb, kuigi pisut. Tulitorn särab.

Tunned seda tulitorni?

Laskem noored särada selle tulitorni valgust uuel aastal teie ellu ja ärge ükski asjaolu seda tumestagu.

Ka „Noorte Elu“ tahab selle valgel ja juhil oma kaheksandat aastakäiku alata teadmata, kas seda küll lõpetab: sest pea tuleb see,

kes peab tulema ja ei viibi mitte! Siis on ootajail jäädav rahu käes.

Tulitorn meres.

See pole reklaam!

Müüdne aeg on reklaamiaeg. Kõige põrutavamaid ja kõige lubavamaid lööfõnu tarwitatakse rahwa huvi äratamiseks. „Miljonäriks 50 margaga!“ reklameeris üks ühing oma võiduloosi puhul ja teisel reklaamil olid sama mõjuvad sõnad: „Miljoni kaotab see, kes jätab ostmata võiduloosi pileti!“

Miljonäriks sai aga ainult üks ja sellegi miljoni pealt pidi ta maksma riigimaksu — teised aga pidid leppima vähemate osadega ehk jääma koguni ilma.

Võpmata rikkuste osaliseks aga võib saada iga inimene, kes vastu võtab päästva armu Jeesuses Kristus. See pole ainult reklaam, vaid tõsiasi. „Ta on kallim kui pärlid, ja mis ja tial võib ihaldada, ei saa tema vastu!“ Op. s. 3: 15.

Kuld ja hõbe kaovad, paberid põlevad ehk kaotavad oma väärtuse, kuid hingeõnnistus, see on kadumatu varandus. Varandus ei või õnnelikuks teha inimest, ehkki paljud seda arvavad, kuid inimene, kes Jeesust kannab südames, võib õnnelik olla ka wiletsuses ja puuduses. Rahaga ei saa osta pattusid andeks, kuigi sellega äri on tehtud. „Mis lunastamise hinda võib anda inimene oma hinge eest!“ küsib Jeesus, ja vastusena on: „Ütksi ei või mitte wenda lunastada ega Jumalale lunastamise hinda tema eest anda, ja nende hinge lunastamine on nii kallis, et see peab maha jääma igawesti“ — Laul 49: 8, 9. Ei aita seal dollarid — ei kogu maailmgi? Sõber, oled ja sellele mõelnud? Miljardär kui kerjus on sama alasti

ja waesed olewused igawese Jumala läbinägitate filmade ees ning wõjawad ühesuguselt Jumala päästwat armu. Nii professor kui rumalaim inimene peawad tulema Jeesuse juurde, et saada lepitatud Jumalaga.

„Aga nii mitu, kui Teda vastu võtsid, neile andis Tema meelega Jumala lapsiks saada, kes tema nimesse ufuwad,“ Joh. 1: 12. Milline arm saada kuningate Kuninga lapsiks! See on rikkus. Kui kõik seisufed ja tiitlid kaovad, nagu seda on sageli juhtunud, jääb see kaljukindlalt püsima, kui me ainult ise seda ära ei anna. Kõige kaduwa waretel ja maisse rikkuse tuhahunnikutel võib päästetud hing olla veel õnnelik teades, et tal on warandus paigutatud igawesse panka. „Selle asja pärast kannatan mina ka seda; aga mina ei häbene mitte, sest ma tean, keda ma olen uskunud ja olen julge sellele, et ta wägew on minu tallele pandud wara hoidma tulemise päewani,“ ütleb ap. Paulus.

„Miljoni kaotab, kes jätab ostmata võiduloosi pileti!“ Ei, ei! Palju enam kaotab see, kes ei hooli oma õnnistusest ega tule Jeesuse juurde. Ta kaotab oma terve elu. Inimene, kes põõrmatult on elanud ja sarnaselt ka sureb, kaotab igawese õndsuse, mis igaihele walmis on küll pandud, rääkimata veel kõigist muudest kartustest siin maailmas.

Wali ja otjusta! Tahad sa tulla Issanda Jeesuse juurde, et elu Temalt saada?

P. S.

Petetud.

Keegi haritud noormees leiti ülespooduna suures lõbumaja aias. Ühe paberi lehele oli see õnnetu kirjutatud: „Maailm, ja oled mind petnud!“

See ei ole mitte ainuke sellesarnane juhus. Ikka on neid elus kordunud: wabatahtlikult lahtuwad inimesed elu näitelawalt tundes, et maailm on neid petnud.

Nii tihti astuwad noored ellu täidetud unistustega ja elustatud parematest lootustest. Oodatakse elult palju. Elu joowastuses püüatakse maitsta lõbustuskarikat põhjani. Glame ajajärgus, kus inimeste ühiseks haiglaseks hüüdsõnaks saanud: „Lõbustus, enam lõbustusi!“ Karikas aga käärib mürk, mis murrab paremad hingelised wõimed ja lõpuks terwisegi.

Elus tüdinenud ja murtuna seisawad paljud elutee ääres, püüdes lahendada oma elu traagikat enefetapmise teel. Maailm oli neid petnud. Lilledesse oli peidetud mürgimadu. Maailma röömud aina kaswatafid tühjust. Süda rahutu ja kurb — petetud!

Maailm, ja oled mind petnud! kuuleme tänapäew

tuhandete juust, kes on sügawalt wajunud maailma ja põhjani kõik tühjendanud.

On aga üks, kes iialgi pole kedagi petnud, waid walmis aitama on iga õnnetut, walmis siduma meie sügawad ja walusad haawad ning walmis troostima ja jahutama iga kurba ja murtud südant. See on meie Õnnistegija Jeesus — inimkonna halastaja Samaaria mees, maailma Lunastaja. Patusemgi võib tema juures leida andeksandmist. Mustemgi ja pattudest hirmsasti määritud südant tahab Ta pesta oma ilmasüüta werega lumest walgemaks. „Jeesuse Kristuse veri teeb meid puhtaks kõigest patust.“ 1. Joh. 1: 7.

Rahutu süda, wala wälja oma südame kurbus ja mure Tema ette ja anna end igaweseks Temale, siis leiad jäädawa ja sügawa rahu; siis algab uus elu, elu, mis wäärt elada, mis kunagi ei lõpe. Seda on tuhanded läbi proovinud.

„Oma rahu annan ma teile. Mina ei anna mitte nii, nagu maailm annab.“ Joh. 14: 27. P. S.

Palwe noorsoo ühingu.

„Paluge, et teie rööm täis saaks!“

Palwe — see on elu pühim filmapilk, mil südame soowid ja igatsused Issa ette wiitakse.

Näha põlwitawat noort, see on kaunim pilt. Eks ole see meeltülendam näha teda waikeses hardumuses kõnelemas oma Kuningaga.

Mõjuwam on pilt, kui hulk noori Jumala ette kummarduwad. Sest waateft lõõhub mõnigi tugewasti, kui juhtub seda nägema. Kuid palju mõjuwamad on seesuguse palwe tagajärjed.

Waateksime täna korraks palwet noorsooühingu.

Mis sugune oja peab palwel olema noorjooühingus?

Tähtsaim oja, mõikime sellele vastata. Ühing kui ühik peab elama; kui ta tahab Jumalale midagi teha, et elada, selleks vajab ta toitu, õhku ja tegemust. Toiduks on talle jumalafõna, õhuks — palwe. Hingamist, seda on mõrreltub palumiseega. Mida termem ühing, seda enam on selles ka palwet.

Ja nagu loomulikult inimesel hingamine väga tähtis tema eluks on — nii tohib seda ka palwe ühingu elus olla.

Palwe on ka seepärast tähtsaim oja, et ta kui mõti awab Jumala õnnistuste ja jõu panipaigad.

Õnnistust ja jõude vajab aga ühing.

Kui palju halbu mõjusid tungib ühingusse; nende vastu võitlemiseks on ka palwe väga hea sõjariist, sellega võib neid surmata.

Palwe jõud ja mõju ühingus.

Et palwel imelik jõud ja mõju on, sellest mõivad kõik jumalalapsed tunnistust anda ja seda jõudu tuleb meil ka ühingute elus ära kasutada.

Ta on jõud maenlase wastupanu lõpetamiseks; kui mitu korda on koosoleku alul rõhuv tunne, kuid palwesfe minnes mõideti see. Ta on jõud südamete mõit- mifeks; need, kes kaljukindlad ja murdmata wastafed olid, murduwad palwe läbi. Palwete tagajärjel sulas nende süda.

Ta on jõud ka südamete ühendamiseks. Kui paljudel kordadel pole südamed mitte kooskõlas — lahus ükssteisest, südamlifes palwes sulasid südamed ühte.

Palwe mõjul hoitakse ka Jumala õnnistuse allikad lahti ja tuuakse taewas alla.

Et palwel suur jõud ja mõju on, seepärast peame seda enam harrastama ühinguis.

Kuidas seda teha?

Rõige pealt on tarwilik, et meie isiklik palwe- elu tõuseks, et kodused palwe filmapildud sa- geneksid ja süweneksid, nii et koosolekule tulles oleks meil igatfus paluda. Ühingu koosviibimistel tuleks igal liikmel palwes kaasa aidata, sellega et awalikult häälega paluks. Awalik häälega palwe on väga tarwiline järgmisil põhjusil. Esiteks seepärast, et kes seda teeb, pärib õnnistuse, sest südamega ustakse õi-

guseks, aga suuga tunnistatakse üles õnnistuseks. See noor jumalalaps, kes waljusti on palunud, on mõt- nud seda õnnistust läbi elada.

Waljult palumine mõimaldab ka teistele kaasa paluda, millest siis ühispalwe kujuneb ja millel Ju- mala juures suurem mõju on kui üksikpalwel.

On noori, kes kodudes waikselt palwes mõitle- wad ja seesugustele annab awalik palwe palwe- materjaali.

Awalik palwe paneb meid ka tööle, näiteks piit- blitundides waikivad koosolijad enamufes, üksikud maid kõnelewad (mis küll loomulik pole), kuid kõik mõivad rääkida, kui nad awalikult paluwad.

Jeesus ise annab meile eeskujut, sest mitu korda palus ta awalikult kõigi kuuldes.

Jälgime Temale.

Põhjusi, miks ei paluta.

Tegelikus elus mõt- me leida mõneski ühin- gus seda, et wähe on awalikku palwet. Puu- dutaksime mõnd põh- just.

Ei paluta siis, kui raske ja rõhuv tunne koosolekus maad on leidnud, mille põhju- seks mitmed asjaolud mõiwad olla. Ei palu paljud südamed ka siis mitte, kui neil isikli- kult hinges raske.

Mõni kardab awa- likult paluda, seepärast et tema ümber teised on.

Mõnel leiawad kahtlused hinges maad, kas saawad teised mi- nuga kaasa paluda ja selle eelarwamise pärast waikib tema.

Mõnele tundub nii imelik kuulda oma häält ja loobub seepärast palwest. Siin peaks küll har- jutama end waljusti palumas.

Mõni kardab, et wiidab teiste aega ja jätab oma palwe tegemata.

Paljud kardawad, et nad ilufasti paluda et mõista ja waikiwad.

Kas siis tõesti palwe peab ilukõne olema? Ei! Ta on waid südamefoowide awaldus Jumalale liht- jas kõneluses, katkenlifes keeles, wähest ka ainult üksikutes sõnades, kuid see, mis südamest tuleb, see on Jumalale kallis. Palu puudulikult, kuid palu südamest ja õnnistused on sinuga.

Ei paluta ka seepärast, et pole, mida paluda; selleks waja tulla koosolekule palwematerjaliga, tulla nagu Abraham puud altari tarmis kaafas. Mis sugune soojus ja lõke võib tekkida sellest mater- jalist, mis armastuses kaasa tuuakse.

„Noorte Elu“ foto.

Paide C. E.-laste uus kodu.

Palme koosolemine.

Kõige pealt tule koosolekule ettemalmistatult, ennem juba kodu paludes. Tule koosolekule igatjusega kaasa paluda, ka siis kui tahtmine selleks puudub.

Palme koosolekuil olgu liihike, sellega mõimaldame ka teistele paluda ja neist liihikestest ühispalwekestest koguneb Jumala ette suur hulka, kogummas pikk palwe.

Palu selge häälega, et kõik kuuleksid, kuid ei pruugi karjuda.

Palme wiis.

On mitu wiisi, kuidas paluda, kuid jäägu meil wiisiks põlmitil paluda; see on ilusam poos, mida palwes mõtta mõime. Sellega awaldame wäliselt ka südame alandust, tunnistades Jumala üleolu meie üle. Kui palweaeg pikale wenib ja meil põlmedel halb hakkab, siis tehku iga süda seda julgelt, et ta püsti tõuseb ehk istuma jääb. Jumal wäliswormidele nii ei waata, tähtis on süda. Palwele minnes on soowitaw seisak mõtta, milles wäsimust ei tuleks. Korraldama toimkonna mure peaks olema, et toolid mõi pingid nii õleks paigutatud, et nende wahel parajasti saaks põlmitada.

Jnetu on palwele minnes end ümber keerata. Ennem keera tool ümber, kui ennast keerad. Lasku põrandale selles suunas, milles istusid. Palju mõ-

juvam kõrwaltwaatajale (nagu wabas looduses) on see pilt, kus näod ühes suunas on.

Teiseks on see wiis praktilisem, ei tee nii palju tüli kui ümberpöörmine.

Noored, kaswatagem endid ka wäliswormides.

Palme siisu.

Palme siisu — see on lõpmata lai ala ja kindlat piirjoont tõmmata on ehk raske; ühingu koosolekuil tohiks ta siuks olla:

1. Tänamised kõigi õnnistuste, töö korda minekute, liikmete, nende edastjõudmiste eest, j.n.e.
2. Palumisi koosoleku õnnistuse ja P. Waimu ligiolu pärast.
3. Ühingu liikmete pärast, nende edasikaswamises haiguse puhul, tagajimineku kartusel.
4. Nende pärast, kes on lahkunud mõitlejate ridadest, neid mitte unustada, paluda seni kuni tagasi tulewad.
5. Ühingu ja koguduse töö edu pärast, misjoni ja üldse jumalariigistöö pärast ja palju muud. — Kui on palwewaimu, siis on ainet küllalt selleks, et paluda.

Olgu meie palwed ka jumalafõna töötustega warustatud, need meeldiwad meie Isjandale enam.

Juhatagu Isjand ise, kuidas ja milliselt paluda, kuid püüdkem uuel aastal igapidi seks kaasa mõjuda, et palwewaim ühingutes tõuseks.

Rakles Wolbemar.

Noormehe suhe neidu.

Paavo Virkkunen. — Soome eduskunna juhataja.

Kõne peetud Helsingi meesüliõpilaste Kristl. Ühingu.

I.

Noormehe suhtest neidu kõneldakse tihti mõtlematult. On liikumas igivanu naljajutte sellest ainst. Kahju waid, et see nali algusest peale ei ole puhas. Täna õhtul tahame sellest ainst kõnelda otsekoheselt ja mõtiskelles. Tahame käsitada seda küsimust nii hästi peaga kui südamega, niihästi mõistusel kui tundeil. Tahame kõnelda sellest põhjusest, miks inimese õnn kui ka õnnetus tihti olenevad sellest, kuis noormees mõistab järjestada oma suhet neidu.

Teile, kallid noormehed on veel ees kogu tulewik. Milliseks tuleb moodustada see, määrab, teadagi ei tervelt, ent küll suurelt osalt, mil kombel teil õnnestub järjestada see suhe tegelikult. Püüame leida mõningaid üldisi sihtjooni sellele arenemisteele, millel liigub noormees, kui ta järjestab oma suhet neidu.

Pange tähele esimeseks, et olete veel kasvavad inimesed. Arenete kõigil aladel; see on teie esimene. Sellest järgneb, et ka noormehe suhe neidu on arenev, on vähemalt süvenev ja järjestatav suhe. Samal määral, kui kasvate ja mehestute ise, süwendub ja niioelda, mehestub teie suhe neidu, naisesse. Sellisena, kui te suhe neidu esineb täna ja käesolevail aastail, ei esine see enam nii mõne aja möödudes. Sellisena kui see teile järjestub olles kihluses, kui neiust on teile

tulnud mõrsja, ei esine see nii enam jõudes abielu, kui mõrsja omandasite naiseks. Ja abielu alates see suhe esineb taas teisena, kui arwan selle esinevat abielu ning inimelu lõpul. Kui mõtiskelete seda tähelepandavat arengut, siis taipate isegi, et on tarvilik leida üldisi sihtjooni selle arenemise järjestamiseks. Tarvitseme neid teoreetiliselt, kui mõeldes selgitame seda suhet. Ent veel enam tarvitseme neid tegelikult, kui tuleb küsimusele suhtumine määratud neidu. Ma püüan jälgida arengut noormehe elus nende rajadeni, mil ta leiab valitu, ja on valmis abielluma.

Meil peab olema esiteks üldine lähtekoht, millest suuname arendama seda küsimust. Olen täiesti kindel, et meil, kes me oleme koos siin täna õhtul, on tarvilik see ühine lähtekoht. Usun, et leiame hõlpsalt selle.

Kas me pole üksmeelsed kahes järgmises asjas. Esiteks: Küsimus noormehe suhtest neidu on tähtis meile kõigile. See küsimus tõuseb esile sellest meeselu piirist, mis moodustub keskuseks tema tundeelus eriti käesolevail aastail.

Teiseks oleme üksmeelsed selleski, et selle suhte järjestamine ei ole kerge, waid väga raske. On noormehe elus tihti nii, et kui on võidetud üks waenlane, nii selle tagant tõuseb teine. Kui noormehed üldiselt on võitlevad inimesed, siis on nad eriti selles, kui järjestavad oma suhet neidu.

Võitlejad peame me olema. Tahan siis ennustada, et te kallid noored mehed, igauks omalt kohalt, omas isiklikus elus püüate saada selgusele ses asjas, ja püüate saada võidule ses võitluses. Olete selgusel selles, et see asi peab järjestatama.

Kui liigume edasi neil sihtjoonil selgitatavate üksikasjade sihis, võime talitada kahel viisil.

Suundume noisse küsimusisse, millede mõjul on tekkinud meie või teiste isiklikus elus argu mõtteid. On peetud sooritama, sooritatakse praegugi õiglasi, kindlaid asju. On ka kahetsemisväärseid asju. Mõlemal on oma saladused. Kui kõneleme sellest teemist avalikult, võib loota mõni kuuljaist, et saab vastusi küsimusile, mis on saanud tähtsaks temale isiklikult. Arvan, et oma esituse kestel võin valgustada üksikuidki juhuseid. Ent minu käsitus on siiski see, et peaksime kokkuleppele jõudma peasjades teisest teest, kui esituses püüame avalikult selgitada küsimust noormehe suhtes neidu.

Nii tähtsad ja põletavad kui üksikud küsimused olla võivadki, on minu kogemusilt tähtsam, et oleme selgusel suurest, üldisest vaatekohast. Mõtlen seda, et me peame õppima nägema ka siis, kui lähimalt peame silmas üksiku noormehe suhet neidu, võtame aga kogu seda küsimust laiemas valguses. Sina ei pea rajama üksnes noile erikülgedele, mis sinule on tähtsad tookord, vaid sina peaksid õppima paigutama neid sinule nii tähtsaid küsimusi palju laiemale ühtlusele. Kui meil on nii lai alus, millest seda küsimust selgitame, siis nagu iseeneses saame vastused ka neile eri küsimusile, mis saanud põletavaks meile isiklikult. Kõneldes piltlikult: meie ei peaks liiga avaldama omi asju, ega nõudma endile, nii öelda, eriresepti. Ei me käsita siin midagi noormehele kuuluvat eetikast, kus loetellakse üksikuid juhuseid, ja püütakse luua valgust neisse. Käsitame tookord küsimust, vaatlust kogu sugulises arengus, mis tugeks meid ja teisigi rahuldaval põhjal.

Et arusaada, peame selgitama neid erikülgi, mis on ilmsed meile kõigile. On tarvilik eraldada vaid asju, mida me tunneme kõik omast kogemusest, kuid milliseile me veel teoreetilises ega ka tegelikus elus pole omanud seda paika, mis kuulub kõigile.

II.

Esimene juhtlause, milles oleme vist üksmeelsed, on: noormehe suhe neidu on suguline suhe. Sellest, iseenesest nii päevselgest lausest järeldame siiski õige tähtsaid järeldusi. Kõneldes näiteks armastusest, mõtleme suguelu õitsevat poolt, seda kauneimat ja peenimat, mis täidab noormehe elu. Kuid, ei me tohi unustada, ega salata, et sellise, kõige hingelisemagi sugulise suhte loomulik põhi on kirk — ei midagi muud. Hingeliseimalgi sugulisel suhtel, millele andub noormees või neiu, on füsioloogiline alus. Lähtekohaks siis meilgi peab täna õhtul olema sugukirk. Oleks rängalt liialdatud hingeline harrastus, kui väidaksime, et armastamisel ja kirel pole midagi ühist, et noormees oma hingelises armastuses tõuseks nii kõrgele pinnale elus, kus temal enam midagi tegemist ei ole kirega. Sellest ei ole seadust. Vastupidi on ühendus, alaline ühendus armastuse ja kire vahel. Sellest on kerge mainida tunnistusi. Noormehe armumine kohtab teist, teisel sugupoolel olevat isikut. Armumine oma sugupoolel olevasse isikusse nimet. loomuvastaseks ja haiglaseks; sellised suhted on täiesti pahempidised, eksinud kõigist elu normaalsusest ja loomulikkusest. Teiseks tunnistuseks mainitagu see, et armumine, see „sisemine“ tõmme neidu, vallutas noormehes, juhtub sageli ses eas, mil võimsa mini tärkab kirk. Kirk on siis kaasas alati; seepärast mõningaid sõnu sellest alguses.

(Järgneb.)

Kas võib praegusaegne haritud noor uskuda Kristuse jumalikkusse?

P. Nikolai järele täiendatult G. Viinamägi.

Sissejuhatuseks.

Vaevalt leidub inimest, kes poleks seisatama jäänud Kristuse kuhu ees. Ja tõepoolest on ta seda väärt oma lõpmatu kõrguse ja säravpuhtuse tõttu, mis ühtlasi on ka avaldand suurt mõju küll otsekoheselt, viimase 19. sajangu rahvaste arengule.

Iga evangeeliumi lugeja jõuab arusaamatuse lugedes ridu, kus Kristust püütakse meile tuua ette kui üliinimest Jumala valguses. Näit: Tema ebaloomulik sünd, imeteod, surm ja surmuist ülestõus.

Tahtmata tekib küsimus: kuidas võis see kõik olla? Kõik inimesed sünnivad loomulikult, ei tee imetegusid, surevad ega tõuse ellu. Kas tõesti võis olla erand? Ometi ei tunnista imetegusid teadus. Kas poleks tõenäolisem pidada Kristust meesarnaseks inimeseks, kuid veidi paremaks ja ideaalsemaks, ja kõiki kirjeldusi tema jumalikkusest, nim. imeteod, arvata viimasaegse kirjanduse produktide liiki, või veel lihtsam meie viimase aja muinaslooks... Kas maksab üldse raisata aega mainit küsimusega? On ju meil Kristuse õpetus olemas, kas

pole ükskõik: tunnistame meie Teda Jumalaks või inimeseks?

Suurem osa inimesist, olgu nad harit ning targad, on niivõrt pealiskaudsed, et leiavad rahulduse, läbi lugedes õige kergekaalseid arvustusi ajalehis või broshüürides, seega pidades küsimust likvideerituks.

Siiski loodan armast lugejat oma tööga teha tähelepanelikuks, nimelt heita tõsisema pilgu kujule, keda me nimetame Kristuseks ja jõuda arvendumusele, et tal on suurem tähtsus, kui me suudame arvatagi, ja et suudame meieaegse teadusega vaevalt küsimust lugeda likvideerituks.

On arusaadav, miks püsib harit ilm skeptilises arvamises n. n. imetegude vastu. Suur arv patustusi lasub pealiskaudse usu järeldusel. Ei tarvitse olla seepärast ka liig äärmine ja pidada „ebaloomulikuks“ kõike, mis on saavutamatu meie mõistusele. „Siin laseb tunda ennast inimese lohakus,“ ütleb Bühner (Kraft u. Stoff) Vilumata diletant omas „kiir eksimat“ arvustusis peab võimatuks üht või teist nähtust.“ Tõsine teadlane talitab palju ettevaatlikumalt sarnasel juhusel. Ta teab, et meie teadmised on kõiksusest liig väikesed. Ainult vähene osa on saadud

kätte kogu maailma nähtusist. Kõik muu ülejäänud on teadmatuse vallas, ja et praegusel ajal oleme puudutand ainult veidi vahekatet, mis on meie ja tõe teaduse vahel. Ta mäletab ka, et n. n. täpsed teadused on rajat enamasti, või õigemini „õelda, on konstrueerit seni selgitamata alusele — alusmüürile. Terve geomeetria püsib puht „usul“. Aksioome pole suudet võita. Füüsika nõuab jällegi „usku“ aatomeisse, mida pole ükski näind, ja kas on võimalik kujutella jagunematut üksust. Meile seletatakse: valgus olla eetrilainete võnkumine, aga kas on sarnast eetrit? Pole mitte esimene õnnestunud hüpotees! Mis on elekter? Ei tea sedagi, kuid tunneme suurt vajadust ta järgi.

Harilikult peetakse n. n. ebaloomulikke asju absurdseks, sest nad „purustavad ürgjast pärit loodusseadusi.“ Kui võttrõõruult ütleb D. Rou omis Oxfordi ülikoolis loet apologetilisi loenguis, et on suur vahe looduse „jõu“ ja looduse „seaduse“ vahel. Loodusnähtuste järeldus on looduse jõud, näit. maakera külgetõmbejõud. Kuid seaduseks nimetame korrapärase funktsiooni, näit. vesi jääb teat temperatuuri juures, kehad paisuvad soojuse mõjul j. n. e. On olemas ka erandeid mainit seadusis, mis näisid olevat ümberlõkkamatud tõed. Tuletame meelde seda ärevust, mis raadiumi leidmisega tekkis. Millise kahtlusega konstateeris uut leidust tookordne teadusilm. Teadlast võeti naeru alla. Lõppeks pidi siiski teooria alistuma, sest võidu sai teaduse tegelik külg.

Kas on meil teada kõik loodusjõud? Kas ei konstateeri teadus järjekindlalt ikka uusi ja uusi imelikke loodusnähtusi, seni meile tundmatuid?!... On ju leitud silmale nägematuid kiiri ja kõrvale mitte tundelike hääli; ja räägime mingisugusest raadioaktiivseist kehast s. o. sarnaseist asjust, milledest meie eisisadel polnud mingit aimu. Kus peitub leiduste kindel arv ja piir? Tihti avanevad meile jõud, mis tuleb arvata kõrgema astme liiki, millede varal on meil võimaldet asju, mis näisid õige ebaloomulikud olevat, teha mõistusele arusaadavaks.

Umbes 100 aasta eest keegi Prantsuse teadlane teatas, et olla uue leiduse jälis, mis võimaldab inimesele poole tunni jooksul Hiinasse saata järelepärimise ja saada sama kiirelt vastuse. Teda arvati hullumeelseks. Ja oli ka õige. Sest kui ratsanik ratsutaks Hiina vahet pidamata ööd kui päevad, või purjek soodsa tuulega, siis kulub selleks aega vähemalt kuu. Pidage meeles, arutati tookordse teadusega. See inimene töötas telegrahvi kallal. Elekter oli ilmas, kuid inimene ei mõistnud teda kasutada. Samuti sobib see ka telefoni leiduse kohta. Seepärast võib seega sõna otsekohesest mõttes, olla päri, et ebaloomulikke asju ja nähtusi pole, sest et iga nähtus on millegi põhjuse järeldus — ja selles mõttes on õelnud õige tabavalt Harnack: „Imesid pole, kuid imelikke asje on palju,“ — peame tunnistama, et on olemas veel palju saavutamatu ja tundmatuid „jõude“ ja „põhjusi“, mis-pärast oleme sunnitud kõnelema õige suure ettevaatusega paljude nähtuste olemisest või mitteolemisest.

Kas tõesti need võrdlemisi kõrgele küünivad leiud võivad piirduda ainult reaalse mõistega?

Kas meie ei võiks oletada, et on olemas nii sama võrdlemisi kõrgele küünivaid asju, mis kuuluksid psühooloogilisse näiteisse? Kaugelt ei tea me kõiki materiaalseid

jõude, ütleb Harnack, ja veel vähem teame psühhojõududest. Selle põhjal jätkab ta, muutume õige ettevaatlikeks meie arvustusi puutuvais küsimusis.

Kus on siis loomuliku ja ebaloomuliku ilma piir? Kus lõpeb esimene, kus algab teine, ja kas on olemas nende vahel piir?!... Nähtavasti — ei, ja küsimus teaduse vaatepunktist oleks järgmine. Kas on olemas kõrgema liigi jõude?

Suurem arv arvustajaid näit. D. Straus, Renan ja teised asusid Kristuse elu uurimisele valmis teooriaga, s. o. kõik, mis näib neile üliloomulik — a priori võimatu, ning asusid vastava opositsiooniga evangeeliumi sooritusile. Teised näit. Harnack on päri ainult teatud imetegudega, näit. pimedate ja jalutute tervestegemine, ja eitab muude imede võimalikkust. On see siis teaduslik?

Kristus teatab evangeeliumis (Matt. 12—28), et imeteod on teht Jumala Vaimu kaasabil. Kuipalju teame meie Jumala Vaimust, ja ta võimeist? On juhuseid, kus näeme suurt ootamata muudatust inimeses, ja nimelt hea d u s e poole, millegi hea „jõu“ poolt juhitud, kuid loodus jääb meile siin suuremalt jaolt kinniseks.

Neis küsimusis katsume olla tõetruud, teaduse sulaseiks, mitte kergemeelseiks inimeseks, suurima vaatluspiiriga, olla valmis tõe anda ruumi, üks kõik kust ta ei tuleks ega lükaks ümbergi teooriaid mis on pärit kaugest minevikust, ja pole veel tänini saand professorite „approbatuuri“ ja registreerimist meie teaduste raamatuis. Sarnases tõetruus vaimus algame selgitama Kristuse isikut.

On olemas kohti evangeeliumis, mis ühekordse lugemisega näivad olevat ebaõiged ja kahtluse väärt. Kas ei vasta nad tõesti tõe? Või figureerivad siin „kõrgeastmelised jõud,“ mis teevad võimatuid — võimalikeks. Aitamata asja võimalikkust või mitte võimalikkust vaatleme tähelepanelikult neid Kristuse isiku külgi, milliseid võib võtta teaduslikule uurimisele. Kui leidub andmeid mis lubavad konstateerida Kristuse jumalikkust, siis lahendub imetegude küsimus iseenesest. Talitades teaduslikult peatume järgmiste punktide juures: 1) allikad, milledest ammutub teateid Kristusest; 2) Tema isiku kindlakstege mine käeolevate andmete abil; 3) nende järelduste juures, mis on loogilise arvustuse produkt, olgu positiivsest või negatiivsest materjalist.

Suurem osa meie haritlasi Eestis on tuttavad õige vähe ristiusu allikaiga; nad pole kunagi uurind iseseisvalt Kristuse elulugu evangeeliumi järgi ega pole võtnud vaevaks iseseisvalt otsustada Tema jumalikkuse kohta. Kõik teadmised nopivad nad teistelt. Resultaadiks saabub puudulik veendumus. Sattudes mõistusele mitteküüniva kohani või ootamata vastoksuseni, — jätvavad segaduses oma positsiooni, hoolimata sarnase teguviisi järeldusist.

Tuletame meelde, et sarnases avaras, sügavas ning keerulises küsimuses ei või teha lõplikke otsusi põhjenedes ühe või koguni terve hulga argumentidele.

Meie peame võtma kaalumisele nii positiivsed kui negatiivsed pooled ja arvestame nende kogu summaga ja vaatama kumb pool ületab teist. Oleme siis õiglaselt ettevõtet küsimuse lahenduses.

Tõde valgust ei kardal

Austraalia C. E.-laste keskel.

Jaan Peipman.

Saabus augusti kuu. Austraalia kevad poolne tali. Ilmad sarnanevad umbes sama kuu ilmadele Eestis. Päevajul 15—20 kraadi sooja R. järele. C. E. majas kihin-kahin. Tegev sekretär koormatud töödega, sest 4-al algab Sydneys New South Wales'i C. E. liidu aastakonverents. Minule uudishimulikult oodatud aeg, et tuleks võimalus lähemalt tutvuneda siinse tegevusega, samuti ära anda Eesti Liidu poolt kaasa antud tervitusi.

Avamiskoosolek leiab aset Harris str. Baptisti

kirikus. Algab kell 7 õhtul. Astun hiljakesti sisse ja võtan platsi ukse juurde nurka, nagu minul kodumaalgi enamasti viisiks olnud. See kord on pugemine põhjendatud, sest esimesel koosolekul ei ole minul esinemist ette nähtud. Keskpinkidel hääleõiguslikud esitajad ühingutelt. Pilt sarnaneb kodumaa konverentsile. Poodiumil liidu juhatus terves koosseisus. Juhatab senine liidu president, Methodisti õpetaja rev. V. Cocks. Koosolek algab demonstratsiooniga, mis avaldub selles,

et vahetpidamata umbes 10—12 laulu vahvail rin-
nul läbi lauldakse. Siis alguspalve. Ühingute
nimed hüütakse ja esintajad annavad lühikesed
aruanded ja tervitused kohtadelt. Mugav vaadelda
olles veendunud, et ega mind nurgas keegi näe.
Kuid pettusin. Äkki hüüab juhataja Eesti C. E.

liidu nime, kelle sekretär viibivat
siin. Näitub käega otse minu
peale. Paluti astuda poodiumi li-
gemale. President peab mulle
kaunis pika tervituskõne, milles
lausub konverentsi nimel „tere-
tulemast Austraaliasse“ ja soovib
siin õnnistusrikast käekäiku. Tõlgi
puudusel pidin võlgnema vastu-
lause, kuni järgmise õhtuni. Ja-
gatakse valimisedelid. Kõik läheb
vaikselt. Kandidaatide väljaotsi-
misi ei ole, sest nende nimed on
paigutatud valimisedelitele. Vali-
jal tuleb maha kustutada muud
nimed ja alal jätta ainult need,
keda soovitakse näha liidu juha-
tuses. Valitakse tagasi enamasti
endised. Liidu pea-presidendi an-
nab üheks aastaks iga liitu kuuluv kirikkond kor-
damööda. Oli Baptisti kiriku järjekord ja viimase
poolt sai presidendiks kohaliku kiriku õpetaja rev.
H. S. Smith. Kiiduavalduste saatel kuulatakse ära
peasekretäri aruanne: noorte ühinguid 143, tegev-
liikmeid 3204, pooldajaid 654, auliikmeid 269,
kokku 4127. Inter-
mediat (14—18 a.
vanaduseni noorte)
ühinguid 69 milleis
tegevliikmeid 1125,
pooldajaid 299 ja au-
liikmeid 52, kokku
1476; Junior-ühin-
guid 297, tegevliik-
meid 2962, poolda-
jaid 299. Terves N.
S. W. osariigis kokku
mitmesuguseid C. E.
ühinguid 419, liikmete
üldarvult 11556.

Rev. F. H. Mc
Cowan (methodist)
valitakse elektpresi-
dendiks ja reverendid
S. V. Cocks (metho-
dist) ja G. A. Graike
(baptist) C. S. Olver
(kongregatsioon) ase-
presidendiks.

President rev. H. S. Smith annab kirjaliku esi-
tuse, mis sisaldab aasta motot „Edasi Kristuse ja
koguduse eest“.

Järgmine koosviibimine suurimas katedrali saa-
lis laupäeva õhtul kell 7 kannab nimetust „misjon-
näride koosolek“. Avab India misjonar rev. J. H.
Burton, kõneledes sealsest misjoni tööst. Muu-

seas tähendab, et kasti seisuse kokkuvarisemine
avanud laiema ukse evangeeliumile Indias. Mr'd
Robenson ja Eaton räägivad Hiina misjonist. Sa-
masse päevakorda oli ka paigutatud minu nimi.
Tõlgi läbi kõneledes andsin ära tervitused Eesti
ja Soome C. E. liitude poolt; tegin lühikese üle-

vaate meie tegevuse ja arengu
kohta, puudutades rajariikide esi-
mest konverentsi ja Venemaa mis-
jonit. Saadeti ka vasttervitused
Eesti ja Soome sõpradele, mida
siin üle annan. Pärast minu esi-
tist paluti laulda Eesti laulu. Meie
väikese segakoori „Vaimu tuul oh
puhu sa“ sünnitas lõppemata vai-
mustust. Olime sunnitud poole
tee pealt poodiumile tagasi pööra-
ma ja kordama. Ses koosolekus
paluti meie koorilt mitu laulu.
Koosoleku lõpul olid sama maja
alumistes ruumides intermediat'ide
poolt kaetud ja kaunisti dekoreeri-
tud laudad, kuhu paluti kõiki ees-
tlasi istuda. Inglissõprade lahke
kohtlemise mõjul ununeb isegi

keeleline puudus, mis end siin esialgu igal sam-
mul kibedasti tunda annab.

Esmaspäeva õhtuse koosoleku teemiks oli jõud.
Rõhutati, et seda võetakse enamasti vaiksetes
silmapilkudes Issanda ees viibides kõik maalist
unustades.

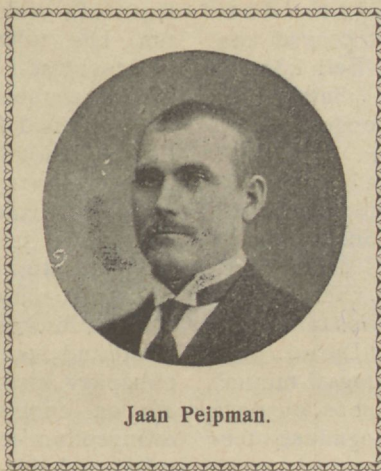
Teispäeva õhtuse
tegevuse peajoon oli
„teenistus. Siin
koguneti keskpunk-
tile, et ilma jõuta tee-
nida ei saa ja jõudu
äntakse ainult neile,
kes seda tahavad ka-
sutada Kristuse tee-
nistuses, tehes ainult
seda, mis tema taht-
mine ja tegemata jät-
tes, mida ta ei taha.

Kesknädalal —
ekskursioon Sydney
ümbrusse, kaunimais-
se kohtadesse Taronga
parki ja Manly'sse.

Kuues koosolek
kandis jälle meele-
avalduslikku iseloo-
mu. Palju igasuguseid
laululisi ettekandeid.
Laulus on sinne krist-

lik rahvas väga arenenud. Kõneleb Austraalia
(kõigi Austraalia osariikide) C. E. keskliidu presi-
dent rev. G. F. Dyson aine üle: „Käi minu järel“.
Aukartust äratav hõbepea jätab tõsise eluküpse
usumehe mulje, niihästi välimuselt kui sisemiselt.

Seitsmes — hea kodakondsuse koos-
olek, iseäraldub sellega, et peale rohkearvuliste

Jaan Peipman.

Sydney vaade, torniga ehitus on raudteejaam.

Endeavour'laste võtavad osa mitmed linna ühiskondliste asutuste esindajad. Kõnelevad Austraalia president ja rev. B. A. Bell. Mr. Dyson kõneleb oma külaskäikudest Inglismaale, Kanaadasse ja Ameerika Ühendatud riikidesse. Mees, kes laialt käinud ja palju näinud. Ta on üllatatud alkoholi keeluseaduse imekasulikkudest tagajärgedest ja ta hüüdsõnaks jääb: „Kõrtsideta Austraalia. Austraalia noortest peavad kasvama paremad kodanikud.“ — Rev. Bell kõneleb sotsiaal töö väärtusest ja vajadusest. Sotsiaal töö Sydney rahvarikastes nurkades olgu endeavouurlastele tõsiseks eesmärgiks.

Viimane oli pühitsuskoosolek. Rohkesti palveid, kõnesid ja lõpusõnu, mida ühingute esindajad andsid, kui nimed hüüti. Siin sündis ka presidendi kohuste üleandmine üheks aastaks methodisti õpetaja rev. V. Cocksi poolt baptisti õpetaja rev. Smithile. Endine, kui ka uus president annetavad teineteisele piiblid. Rev. Dyson peab kõne teemi üle: „Meie ei taha mitte tagasi minna“ võttes lõpuotsuseks, et meie ei taha teps taganeda aulistest ülesannetest Kristuse ja koguduse teenistuses terve inimkonna heaks. —

Lõpuks loetakse valjus kooris C. E. liikme töötus.

Soojuse joon, mis siinsest C. E. liikumisest läbi käib on usuvaheline vendlus erikirikondade keskel. Siin on niinimetud „uskudevaheline C. E. liit“, kuhu kuuluvad methodistid, baptistid, kongregatsionalistid, presbyterianid, priikogudus ja Kristuse kirik (Church of Christ). Nimetatud kirikud kuuluvad siin usklikkude koguduste liiki, kus aluseks piibli järeline uussünni õpetus. On olemas veel katoliku kirik ja poolkatoliikline ingliskirik. — Nendes C. E. liikumist ei ole.

C. E. liikumise juhtimine seisab tugevasti kiriku õpetajate kätes. Iga C. E. ühingu esimeheks on tingimata oma kiriku õpetaja ise. Muudel kohtadel võivad ka noored olla. Reisusekretäre ei ole, sest õpetajad püüavad noori võimalikult kasvatada rahaliselt toetama oma kirikut, mispärast liidu kassa peale suuremat rõhku ei panda. Jooksvate kulude katteks annavad kirikud sinna tarvili-

kul määral raha. Liidul on ka olemas oma kuu-kiri. Kontoris töötab kõigest üks ainus palgaline ametnik, kes peab tarvilikud raamatud, jooksva kirjavahetuse, ajakirja Roll Call'i tellimised ja ekspeditsiooni. —

Kogudused on C. E. noorsoo tegevusega niivõrd läbi imbutatud, et neile näib võimata olevat tegutseda endeavourita. Noorsoo ühing on asutus, kus tulevased koguduse liikmed saavad oma eelkasvatuse. Ilus nähtus on see, et noorte ühing iga jumalateenistuse ajal kirikus viibib, omil alalistel platsidel. Õpetaja nimetab endeavourlasi lihtsalt „nooreks rahvaks“. Tihti peale käseb „noort rahvast“ ühislaulust laulda mõne salmi üksikult, vaheldades üldrahvaga. Säärase kasvatuse vili on, et noored oma vanemate kogudust ja jumalateenistusi ei häbene, ega halvaks pane, milline kurbnähtus pahatihti aset leiab meie kodumaal. Ma pole kuulnud, et oleks noori, kellel kristlikud vanemad ja kes ise mitte ei käiks iga pühapäev kirikus, piibel kaasas, sest siin kirikutes on enamasti viisiks, et õpetaja loeb päeva evangeeliumist ühe ja kogudus valjus kooris teise salmi vaheldamisi, mispärast piiblita pole sünnis kiriku minnagi. Selle juures jagatakse aga laulu- raamatud ukse juures igale sisseminijale kiriku poolt, ega tarvitse seda omal kaasas olla.

Konverentsi lõpul sain kutse ühelt õpetajalt tulla järgmisel pühapäeval tema kirikusse. Kohutamise kohaks määrati Sydney raudteejaama suure kella alune. Kohtamegi ja istume rongile, sest tuli sõita umbes 10 miili südalinnast välja. Olin arvamisel, et minu sõber on methodisti õpetaja, sest kandis vormikraed. Rongil jutuajamisel aga selgus, et läheme baptisti kiriku, millise koguduse teenistuses ta olevat. Enne kirikuaga teejoomine õpetaja korteris. Sinna ilmus ka rev. Dyson, kellega sõlmisime lähemat sõprust. Kirikus kõnelesime mõlemad, kui külalised. Harilikul ajal on viisiks, et terve jumalateenistuse peab õpetaja üksi, nagu Eestis Lutheri kirikutes.

Mr. Dysonil olid värsked mälestused Londoni konverentsist, kus teinud tutvust ka Eesti C. E. lastega, Marley ja Sink'iga.

Rännak Ungari ja Itaalia.

Raklese Voldemar.

4.

Nii siis jälle rongis, mis mind lõuna poole hakkas kandma. Et sõidu aeg dösse langes, jäi ilus Tirol enamuses nägemata. Öösi kella kahe paiku pühkisin koraks une silmist ja vaatasin välja; pilt, mis mulle avanes: olid mäed, valgustatud kuu viimasest sirbist, oli tunda ta nõrka valgust nende karedail külgedel. Alles hommik lubas neid täiel kujul näha, kuid siingi segasid udupilved nende ilusaid kroone, küll kihutasid päikese kiired neid, kuid kas nad sest valust hoolisid. Neil näis aega lahkumiseks küllalt olevat. Kõige aeg keerles rong mägede vahel, kihutades aina tunnelitest läbi. Oli huvitav vaadata mägesid, orge, sildu. Silmad aina „neelasid“ vaadet, vaate järele. Rong otsis teed endale, ikka jõgede kaldaid mööda, need olid mägestiku jõed, karedate ja vahutavate voo- gudega, tol korral küll võrdlemisi kitsad, kuid valjendavad kivid tunnistasid nende kevadisest ja sügisest laiusest.

Hommiku kella 7 paiku piiril.

Maastik, mis seni mägene olnud, vahetab end peagi madalikuga, mäed taganevad, jäävad viimati vaid silmapiirile. Mestrest lahkudes võtab rong suuna mere poole ja peagi tormab ta kolme ja poole kilomeetri pikkusele sillale, mis Veneetsiat manriga ühendab.

On pärastlõunane aeg, kui sellesse linna jõuan. Jaama- hoonest välja minnes tervitavad sind kahes reas seisvad hotelliteenrid, hüüdes oma võõrastemaja nime ja pakkudes sulle ulualust; teadsin neid ja seepärast ei pöörnud vaadet nende poole, vaid sammusin otsejoones, nagu oleksin põline Veneetsia elanik, sellest auvahtide reast läbi. Elava liikumise keerus ja palava päikese kiirte all algasin oma võõrastemaja otsingut, mida aga kuidagi leida ei tahtnud. Minu otsimist oli märganud keegi noormees, kes mulle lähenes ja „gute Zimmerit“ (head tuba) pakkuma

hakkas. Annan mõista, et ei vaja teda, kuid kas jätab, sammume seltsis, mina silmadega silti „Doge Venier“ ot-sides, tema suuga pakkudes „gute Zimmer“it“. Hakkas pisut piinlik nii rahva hulgas käia, kuid kes seda lõuna-maal tähele paneb; viimaks ütlen, et „Doge Venier“i“ otsin; tema silmapilk nõus mind sinna juhutama, annan paki ta kätte ja läheme. Kuid mis, käik muutub kahtlaseks, võtan paki ja ütlen uuesti „Doge Venier“; parandab end, võttes uue suuna ja peagi olin kohal. Vahejuhtumine lõ-pul, mehike sai oma vaeva eest midagi pihku ja lahkusime sõbralikult ükstei-sest.

Süda rõõmus — mõtle, olen Itaalias. Kohe, vähese pea-tuse järele võraste-majas, algasin linna vaatlust. Esimene käik Markuse plat-sile.

Veneetsia on kanalite linn, täna-vate asemeid täida-vad kanalid, ho-buste ja autode asemel gondlid ja mootorpaadid, laevad. Jalakäijatele on siiski kitsaid tänavaid, mis mõnes kohas nii kitsad, et paar inimest üksteisest mööduda saab.

Markuse plats — suurem avalik paik Veneetsias, sellel asub Markuse kirik oma kellatorniga (Campanile) mis 99,6 meetrit kõrge, Dooshide palee, Markuse raamatukogu hoone ja palju muid hooneid. Kuulus on see plats ka oma tui-dega, keda turis-tid söödavad.

Et aeg õhtune oli, pidin üksi sel-le platsi ja Campa-nilega leppima. Ilus vaade avanes tornist laguuni-dele ja Veneetsia-le, kaugel udus, silmapiiril seisa-vad Alpid. Olin ligi tund aega tor-nis vaadelnud, mõ-ned kaardid kirju-tanud, kui äkki eesti keelt kuul-sin, mis muud kui tegin tutvust, olid eesti üliõpilased. Pidime veel nen-dega seltsis Mu-rano saarele, kuul-sasse pärl- ja me-revaiguvabrikusse sõitma, kuid oli aeg liiga hiline seks.

Ilus ja meeltülendav oli pühapäeva hommik, juba va-rakult hakkasid kirikukellad helisema, nii ilus oli hom-mik päikese valguses, kuulata nende mängu, isesugusesse pühasse riiki kiskusid nad mind kaasa, jutustades sel-lest suurest aulisest hommikust, mil Jeesus ilmub.

Ruttu Markuse platsile. Et veel aega dooshide palee avamiseks oli, läksin korraks Markuse kirikusse. Kui vei-

der see ka ei ole, on ta Itaalias harilik nähtus, ühed pea-vad jumalateenistust, teised, turistid, rändavad kirikus uudishimust aetud ringi ja vahivad. Kirik on seestpidi enam muuseum kui kirik. Hulk väärtuslikke sambaid, mis röövitud vanade mereäärsete riikide kirikuist ja pa-ganatempleist, isegi olla neli alabastersammast van-nast Salomoni temp-list. Laed, kuplid ja seinte ülemised osad on kaetud ma-saiikmaalidega ja neid on väga palju, siis kuulus käärkambri pronksuks ja hulk püha pilte teevad ta huvita-vaks.

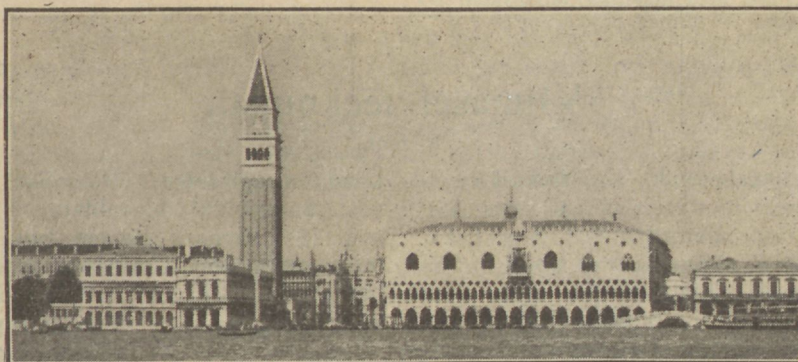
Dooshide palee on omasugune ehi-tus ilmas, kus ras-kem pool üles on pai-gutatud, kergem ala, nagu oleks taht-nud Veneetsia va-litsejad, dooshid, sellega oma valit-sust sümboliseeri-da. Palees on hulk saale ja ruume, mis pea kõik maalidega kaunistatud; viibi-sin pea neis kõigis.

Ühes asub maailma suurim õlimaal Tintoretto „Paradiis“. Mida neis ruumes inimesed hingeliselt läbi pole elanud — eriti inkvisitsiooni kohtusaalis ja pimedas keldris, mis palee all asuvad. Oli võimalus ka neis viibida, pimedad õudsed ruumid, üks vaid oli seest puuvoodriga kaetud, neist õudseist ruumest lahkusid surmale mõistetud üle „Õh-kamissilla“, kus viimast korda veel päikese valgust ja taevast nägid, et siis timuka läbi igavikku astuda.

Rõdul on kaks punasest marmo-rist sammast, mil-lede vahelt sur-maotsusi rahvale teada anti.

Päeval on lii-kumine võrdle-misi vaikne, õhtu tulekul vaid al-gab see. On loo-jenenud päike, hel-lisevad kirikukel-lad tunnusmär-giks, et puhkuse-le on läinud päe-va peremees. Las-kub pimedus jõud-salt, süütuvad tu-led ja neis tule-des on Veneetsia ilus, igatahes mõ-juvam on pilt veel kuuvalgel. Õhtu tulekul rattab ve-neetslane välja, al-

gab omi jaluuskäike, kära on siis ka rohkkesti. Kui juba mina voodis olin, kostis see mulle ikka veel avatud akna kaudu kõrvu, nagu oleks tea mis lahti, meeste, naiste ja laste hääled ja kisa segamini. Ka kauplused olid võrdlemisi kaua lahti, isegi kella 10-ni nagu eesti üliõpilased mulle ju-tustasid. Kauplusi eriti Markuse platsi ümbruses, on palju, igasuguse kaubaga, eriti mainimistväär-t on ju Ve-

Pahemal pool Markuse kiriku kella torn (Campanile), ehitatud 1902. aast. täpselt vana torni kuju plaani järel, temast paremal pool Dooshide palee.

Pahemas nurgas Markuse kirik, paremas, Dooshide palee (Palazzo Ducale) ühes Assiriast toodud sammastega, parema poolsel samba otsas on Veneetsia embleem, tiivustatud Markuse lövi.

neetsia klaasasjad, pärlid ja merevaigust valmistatud ehed, nahatööd ja pitsid.

Õõ pimeduses eksisin pühapäeva õhtu, kuid kui hea, et sealne linna valitsus nooled seintele on lasknud maalida, nende järele on väga kerge leida teed raudteejaama suunas ja need olid minulegi päästjaks.

Need nooled tuletasid ka meelde, et Jumal oma lastele teejuhi on jätnud, mis neid maailma labürindist õigemate teed koju juhatavad — tunnend neid nooli?

Esmaspäeva pool päeva kulus veel muuseumis käimiseks ja ringi vaatamiseks ning siis tuli lahkumishetk.

Jäi nägemata Burano saar, kus kord Assiisi Franz on viibinud, nii samuti ka kuulus supeluskoht Liido. Olin sellegagi rahul, mida nägin ja nüüd oli soov Rooma jõuda. Pärastlõunane rong kandis mind sinna poole.

(Järgneb.)

Viimasel teekonnal.

P. Sink.

Hulub tuul ja tuiskab lund. Kui oleksid revolutsioonilised väed metsikus võitlusihis valla pääsenud, nii tormab tuul hoolimatult. Ning kaasa kistakse lumi, mis äsja alles sügavas unes hingas — otseku rahvamassid keda hetkeline torm üles kihutanud kättemaksule. Nii tormab tuul ja tuiskab lumi vihaselt vastu nägu, vastu akent, üle katuse ja aja kaloppi üle lagedate põldude, kus alanud pöörane heitlus.

Nii õudne on liikuda sarnasel ajal väljas. Häda sellele, kes teekonnal!

Toas aga nii mugav ja soe.

Perekond peab palvetundi. Täna on nende keskel ka võõras — rändur vend. Õhtul tuli ta puhkama reisi väsimusest ja jäigi ööseks. On teine juba vana ja haiglane.

„Ja ma nägin uut taevast ja uut maad, sest esimene taevas ja esimene maa olid läinud mööda ja merd ei olnud mitte enam...“ kõlavad majesteetlikud Ilmutusraamatu sõnad enne palvet.

„Milline auline seisukord!“ mõtleb võõras.

„— Ja Jumal tahab ära pühkida kõik pisarad nende silmist, ja surma ei pea enam olema, ega leinamist, ega kisendamist, ega vaeva ei pea enam olema, sest et esimesed asjad on ära läinud...“

Väljas aga tuiskab üha metsikumalt.

„Ja tuisku ega tormi ei ole enam seal, ei külma ega teekäimisi, ei väsimust ega haigust“ — mõtleb võõras endamisi palves ja ta silme ette kangastub uus maa ta õndsuses nii ligidasena. „Jumal aita mindki väsinut teekäijat sinna!“ palub ta ning igaviku tunne valdab hinge.

Kuid väljas aga tuiskab tuhkiat lund ja hulub metsikult vingepõhjatult.

Välja peab ta siiski minema. Ees seisab tee-

kond kuhugi teise külla. Seal oodatakse teda: on vast koosolekki korraldatud. Kui paljud usaldavad küll sarnase ilmaga tulla koosolekule, kuid tema peab siiski minema, peab olema truu oma Issandale. Ta teab, et seal on mõned igatsejad, kelle hing on kui kõrb, mis janutab vee järele.

Tema vana mees peab viima neile eluvett. Ja vaimus juba näeb ta nende igatsevaid nägusid, mis sisemist jänu peegeldavad. Näib ka kuidas need näod rõõmsaks muutuvad, leides elu allika. Kõrv kuuleb tänu ja kiituse laule nende suust. See vaimustab ja elustab väsinut rändurit. Rõõm aidata nõrkejaid aitab üle vaadata kõigist raskusist.

On juba pärast lõunat kui asub teele, hoolimata perekorra ettepanekust jääda minemata ehk vähemalt oodata maru vaikimist.

Oo, kui õudne siiski! mõtleb Kalle astudes soojast toast külmade tuulte heitlusesse. Külmpõhjatult pillub talle metsiku vihaga tuhkiat lund näkku, nagu oleks tema, vilets igaviku teekäija, tolles tuses süüdi.

Ei päikest, ei pilvi, ei metsa ega maad pole näha. Tuhkiat hall on igal pool. Vaevalt, vaevalt seletab silm ette ja vaevalt võib silmi

avada üldse. Üle lagedate väljade viib tee. Ei ole kaitset kuskilt tormi hoogudele. Tuultel nagu poleks õiget suunagi: kord puhuvad vastu, kord tagant nagu püüaksid nad ärakaranud vangid, siis jälle paremalt ja pahemalt tungivad kallale kiskudes ta rõivaid nagu mässu puhul, kus läbi otsitakse igat kahtlast isikut, kas ei ole kuskil ära peidetud sõjariistu. Jah, üks sõjariist tal on, kuid seda ta ei annaks ära iialgi — testament ta põue taskus — südame läheduses. See on ta elu ja selles on elu teistelegi.

Külm on — vahest tundub kui polekski tal riideid ümber. Ta saab sooja vaid sammudes läbi

Õhkamissild.

sügava lume, mis tundub jahus tampimisena. Ah, kuidas see väsitab teda, vana meest, kes pealegi haiglane!

Iga sammu peab ta läbi võitlema tuulte heitlulis. Kui kaua jaksab ta nii? Kas ei väsi ta aga enne? Juba hinge matab.

Kui lume kibemeke on ta ainult selles suures lume möllus. Keegi ei näe teda tolles hallis ümb-ruses — kellel on muretki tema pärast.

Ei ühtki tuld kumamas.

Eemal mustaks nagu midagi. See on mets. Sinna poole juhib ta sammud. Tumedalt kohavad metsa puud tuultes. Valudes vinguvad ja kiiksu-vad kaeblikult tüved.

Nii õudne on!

Siiski siin metsa all on vaiksem. Kõrged puud seisavad vallina vastu tormidele. Ta võiks siin veidi puhata edasi ruttamiseks. On käia veel ainult paar kilomeetrit eesmärgini. „Varsti olen ma seal“, elustab teda rõõmus mõte. Olen nende keskel, kes mind ootavad.

Ta istub kuhugi puukännule.

Et ta aga ainult magama ei jääks!

Pea siiski vajuvad väsinud silmalaud, rinnale laskub ka väsinud pea — ja nii jääb Kalle istuma puukännule.

Metsa muusikas kuuleb ta aga igaviku laule; näeb ingliskoore ja lunastatud hingesid, kelle hul-gad kui liiv mere rannal. Nad kui kutsuksid teda. Näeb Jeesustki, kes sügav pehmete silmadega nii ootavalt ta peale vaatab.

„Issand, ma tulen,“ sosistab Kalle juba unes...

Torm hulus ja tuiskas lund. Hommikuks siiski vaikus kõik. Suured hanged olid kuhjunud tänavaile.

Asjata oodati külas võõrast venda.

Hommikul, kui mehed regedel sõitsid läbi metsa, nägid nad tee ääres vana mehe kannul istuvat — pea rinnale vajunud, käed ristas. Lähemale astudes taipasid nad, et see juba külmanud.

„Vist väsimusest maha istunud puhkama, kuid magama jäänud ja ärakülmanud,“ lausub keegi neist.

Ras armastad mind?

Ras armastad mind, nii küsis meilt Jeesus,
kui küsis kord Siimona Peetruse käest?
Ta praegugi viibib keskel meid waimus
ja waade, see sulatab südame jääst.

Jesand Sa tead, et armastan Sind,
sest Sinule ütsti wõlgneb mu hing.
Sa ülesse tõstsid põrmust ju mind —
oh, Jeesus, mul süüta põlema rind!

Ras armastad mind, kui haawa lööd wõnnal,
ei siruta abitul aitawat kätt;
ent igalpool tulu waid otisid endal
ja enese ette sul alati rutt?

Rui armastad mind, siis jälgi sa mulle,
kõi ustawalt wõrist ja õttalift teed;
eht wiißsid need jäljed kannatustulle,
wõi surma, kõi rõõmuga Ralgata teed!

P. Sint.

Ras armastus sunnib sind minema töösse,
wõi kohus eht tahtmine näidata end?

Rui armastad mind, siis walguft wiid öösse,
ei tunnista häbene kufogil mind!

Ras armastad mind, kui pimedad ajad,
kas rõõmuga wõidelda siiski weel wõid?
Rui kõihtidest põlatud, ütsti jäetud,
kas truuiß ja ustawats nõndagi jääd?

Küll tahatfin armasta Jesand sind,
kuid süda mul külma ja jõuetu hing!
Oh, Jesand nüüd wõta täiesti mind
ja süüta mu süda ja tahtetu hing!

Lõpe.

Üks teine ta erilise mõju põhjus noore meeskonna peale oli ta täielik andumine Jumalale. Ta päewaraamat sisaldab 19. aug. 1847 järgmise töötuse:

„Ma töotan pühalikult sellest õhtust kindlasti selle tööle anduda ja Kristlikkude Noormeeste Ühingu kogumiseks elada. Ma kiidan Jumalat, et Ta mind on kutsunud oma armu läbi ja õnnistanud ajaliku vara poolest. Ma igatsen alandlikult Ta jalule jääda, Ta halastuse pärast. Ma tänan Teda, et Ta mulle tahtmise annud nõnda elada, et wõin kasulik olla maailmas noormeestele. Ent nüüd Issand, ma palun Sind, mulle sellest tunnist kahekordse mõõdu Püha Vaimu anda, et ma wõin selles Sinu töös nõnda töötada, et paljud noormehed ümber pööravad ja päästuvad!“

George Williams.

Kristlikkude Noormeeste Ühingute asutaja.
V. Jõrni järele J. S. 8

Me ei imestu, kui mees sarnase meelsusega wõis kõwad südamed pehmeks teha ja märjad silmad kuivatada, sest ta läbi wõis Jumala Vaim töötada. Aga kas need jõuallikad hoovavad üksi niisugusele mehele kui George Williams? Wõi on nad vabad meile igauhele? Jah tõesti, mingem Jeesuse juurde ja joogem jõuallikast, et ülevoolavalt põudset maad katta!

Küll oli George Williams'il tarvitada ka suur rahaline jõud, mis talle võimaldas aidata, kus me küll tahaksime, aga siiski ei wõi; kuid selle mehe elu uurides saame siiski mulje, et ta elu kindel pühendus Jumalale talle andis selle Jumala varakambri osakonna võtme, kus peitusid ka maised varandused.

Oo, te ustavad noored sõbrad, mis võib Jumal teha teie läbi, kui Temale täiesti pühendute!

7. Ustava töölise rõõmus sügis.

Kui hakkas loojanema selle mehe elupäev ja igavese kodumaa valgus kuldvas vanaduse lund, kogus ta juba maa peal ühe wihu teise järele, ja talle sai osaks au, nagu see haruldaselt kellelegi jumalasalasele on saanud.

Üks juubileum järgnes teisele ja palju pärgi tänuavalduseks pandi ta jalule. Muidugi suurimat rõõmu valmistasid talle kallid noormehed, keda ta oli tohtinud Önnistegija juurde viia ja kelle elu ta oli teinud viljaliseks jumalariigi tarvis.

Kuski juubelikõnes ütleb ta:

„Nüüd toon ma teile ühe näite. Keegi noormees ütles mulle ühel koosolekul: „Ma lugesin kõiki umbusu raamatuid, nõnda et olin vilunud kõigis tõendustes ja teadmises sellel alal. Ma armastasin väga usklikke segada ja nende üle irvitada. Kui juhtus keegi usklik mees meie büroosse tulema, oli mu rõõm teda piinata ja tüüdata nii palju, kui võisin. Aga ma leidsin, et mu umbusulised vaated ei aidanud mind iseene üle valitseda ja ma langesin kuristikku. Sügavasse langedes haarasin ma küll millestki kinni, aga hirmus pime kuristik haigutas mulle all vastu. Siin upusin nüüd; aga Kristliku Noormeeste Ühingu sirutas oma käe alla, hakkas must kinni, tõmbas välja ja ma olin päästetud ihu ja hinge poolest ja seda rääkides täitusid ta silmad pisaratega, — ilma Kristlik Noormeeste Ühingu oleksin ma täna õhtul põrgus olevat: mu patud oleksid mu sinna viinud, aga see ühing päästis mu, ja nüüd olen ma siin ja austan Jumala päästvat armu?“

Ja mis on see noormees tänapäev? Ta on linna nõukogu liige ja suure äri peremees. Ta avaldab suurt mõju oma ümbruskonnale. See on meie töö vili ja see on meie ülesanne, armastatud sõbrad, noormehi päästa, kelle elu tahab kurat hävitada! Mingem edasi ses töös ja Jumal õnnistab meid!“

Nõnda kõneles Wiljams Kristliku Noormeeste Ühingu 50-aastase juubelihpidustusel Londonis juuni kuus 1894. aastal. See juubelihpidu oli suurim usundlik saadikutekoosolek, mis iial on peetud Briti saartel.

Kuninganna Viktooria annetas Williamsile vähe aega enne mainitud juubelihpäeva rüütelkonna au „inimkonna heaks kordasaatetud erilise teenistuse tunnistuseks.“ — Kui ta sai kuningannalt kirja, kõneles ta selle sisust meeleliigutusest värisedes juuresolevale sekretärile ja küsis: „Mis teie sel last arvate?“

„Sir, see on ärateenitud au,“ ütles see.

„Ei ei,“ ütles Williams „see ei kuulu minule, vaid Ühingu! See kuulub meie Meistrile, me tahame seda Tema jalule panna!“

Siis langesid nad põlvili ja alandlikult andis George Williams tunnustuse Temale kellele see kuulus.

See oli seisukoht, mille ta võttis kõige au suh-

tes, millega teda kuhjati. Londonisse kogunud kakstuhat saadikut, olid üliväga vaimustatud. George Williamsi austus pani rõõmukrooni pähe kogu pidule.

Londoni linnavalitsus annetas talle pidulikult istungil aukodaniku õiguse. Diplomi kätteandmisel ütles andja muu seas, et heategusid, millised ta pikal eluajal on korda saatnud, olevat raske hinnata.

Juubelihpäeva õhtul oli Albert Halle saal tungil täis. Kui Sir George Williams üles tõusis, et vastata avaldatud austusele, tervitati teda juubeldavate hõiskedega, mis vältas mõne minuti. Terve mass seisis taskurätikuid lehvitates ja lõpetas oma auavalduse kolme juubeldava hõiskega Georg Williamsile ja kolmega lady Williamsile.

Dr. Cuyler Ameerikast ütles sealjuures: „Selle juubelihpidustuse mälestus soendaks Skandinaavia külmimat ööd ja jutustus selle päeva iludusest võidaks kaljumägestiku kenaduse Uue-Seelandis!“

Sellele avalikule juubelihpidustusele järgnes vaikne perekonnapidu täis õnne ja rahu: kuldpulmad laste ja sõprade keskel. Kui sel puhul George Williams jutustus omist läbielamustest, valdas teda peaaegu meeleliigutus, kui ta üle vaatas viimaste aastate mälestusi, andeks palus, mida teadmata ebaõigesti teinud ja kõneles Jumala armastusest, mis teda elus rõõmustanud poole aastasaja jooksul.

Jumal oli abielu paari viie pojaga õnnistanud. George Williamsi rõõmuks hilisemas elus oli ta noorim laps, tütar Nelli, kes suri varakult. Õeldakse, et tal oma päevade lõpul enese eulkaigule tagasi vaadates, vaevalt oli vaja õhata: oli ju ta terves elus vähe märgata jälgi tülist, pimedusest, vaevalt üht pilve näha. Siiski sügav valu tütre surma pärast üheksateistkümnendas eluaastas kustus ligi seitsmekümne-aastase päikespaiste ta elus. Oli ju ta tütar üks neist üles äratatud vaimudest, kelle mälestus rõõmuks oli kõikidele, kes tundsid teda.

1905. aastal viibis George Williams 83-aastase raugana veel Kristliku Noormeeste maailmaliidu 50-aastasel juubelihpidul Pariisis. Kui ta „Continentali“ hotellis ühe sõbra ja poegade toetusel väsinult oli kõnelenud läbi pika saadikute rea, saabus ta viimaks poodiumile, et seal „mõneks silmapilguks ära heita elukoorem“ ja lühikeses kõnes, mis jäi ta viimaseks avalikuks esinemiseks, veel kord noormeeste südame ligi tungida. Ta ütles sealjuures: „Noormehed, mu soov on teile öelda, et kui te tahate omandada õnneliku, tarvitatava ja kasuliku elu, siis andke eneste südamed Jumalale oma noorpõlve päivil! Minu viimane pärandus testamendi määrus — ja see on auline, käib Kristlikkude Noormeeste Ühingute kohta — ma jätan teile selle töö, armastatud noormehed tervest maailmast, edasikandmiseks ja levitamiseks! Loodan, et olete sama õnnelikud oma töös, nagu mina olen olnud ja pealegi tagajärjekamad; see on õnnistuseks teie eneste ja paljude muude hingede.“

Oli ta selle sõnumi viimse lõõmava elujõuga lõpetanud, vajus ta jälle kokku ja ta kanti rohkem kui talutati oma tuppa tagasi, misjuures koosolid järgavasti liigutusid.

Ja siis tuli viimne piduõhtu. Issand kutsus oma väsinud tööliste koju rahusse. 6. novembril 1905 uinus ta rahulisti magama, et Jeesuse Kristuse juures ärgata.

Pauluse peakiriku dekaani ja Ülema vaimuliku kohtu otsus, Sir George Williamsi sellesse kuulsaimasse Londoni kirikusse viimasele puhkusele sängitada, oli suurim au, mis on saanud osaks jumalariigitoõlisele. Tema haud leidub suure merikangelase Nelsoni haua lähedal.

„Kui,“ nii ütles peadiakon Sinclair oma mälestuskõnes, „keegi küsib miks peakiriku valitus on näidanud lihtsale jumalariigitoõlisele nagu Sir George Williams sarnast haruldast ja erakorralist au, et on otsustanud laipa sängitada suurte maa- ja merikunstnikkude, muusikute ja tarkade riigimeeste sekka, siis olgu vastuseks, et peakirik tunneb enese selleks kohustatud olevat oma vahekorras linna, piiskopkonna ja riigiga. Kristlikul noormeeste ühingute organisatsioonil on suur tähtsus olnud linnas ja maal. Oma pika ärilise tegevuse ajal on ta kaaskodanikele eeskujuks olnud lihtsa vaga usklikuna, kes on olnud helde andma ja agar töötama suure noormeeste hulga kasuks, kes pärast linnale kasulikud on olnud äriajamise suhtes. Sir George Williams ei olnud üksinda ühingute alustaja, vaid ta oli tegev elu lõpuni nende juhtivana geeniusena, misjuures ta jäi alalisse ühendusse organisatsiooni jagudega ja kandis kulusid, et üht haru teise järele ellu kutsuda ja saatis igapäev palavaid palveid Jumala poole kõigi eest. Ta elas terve eluaeg lihtsana alandlikuna mehena, alati uue testamendi vaimus.“

Kui leinarond sammus läbi ärilise Londoni tänavate, peatus igalt poolt ruttav rahvahulk hetkeks,

et austada tumma osavõtuga meest, kellele ta oma maja äriametnikud olid pühendanud suure südamekujulise sinililledest punutud vaniku, mille keskel oli valgeist lilledest kiri: „Loved by all“ (armastatud kõigist), mis kaunistas puusärki.

Matusepeost osavõtjad olid ainult mehed. 2600 hinge, kes said sissepääsu kaardid, olid kõigist rahvaklassidest noored ja vanad mehed. Nad avaldasid tummalt tänu mehele, kelle läbi olid saanud õnnistatud. —

Maeti imeline mees. Talupoisina oli ta lahkunud isa talust, et läbi tungida takistustest, mis astuvad ette kindlale vagale mehele, ja jõuda etteotsa tähtsamale kaubamajas, ja ta seisis oma töörikka elu lõpul vanaduse Montblancil, austatuna oma kuningannast, pidulikult mälestatuna Londoni linnast. „Loved by all“ — kõikidest, kelledega kokku puutus.

Lihtsas talutoas kiikus ta häll, rahuelu elas ta ja nüüd puhkab Nelsoni kõrval ph. Pauluse peakirikus.

Tema hing on aga jõudnud taeva ausse, ta näeb oma Issandat ja ta teod käivad ta järel!

Ja sina ja mina, armas noor lugeja? Sirutame käed üksteisele, langeme põlvili ja palume: „Võta ka meid täiesti oma tööle!“ Saagem vahvaiks noorteks, kellede juures ristiusk ei ole veel saavutanud oma eesmärgi, kui ta annud meile natuke lahutust ja surma rõõmsust, — noorteks püha vaimustusega ja armulise kaastundmusega, noorteks noorusliku mõtte viisi ja võitvate eluvormidega, kes oskavad hinnata tervet ristiusku — need on noored, mida kibedasti vajavad meie ühingud nüüdsel ajal!

Leidub neid, kes kardavad noormehi, kes tagasi kokkunud nende eest — toogem usule noormehed, uskugem noorusse nagu George Williams, kes vaatas igal ajal oma Meistrile!

Kristlik müstika / K. L. Marley.

10

Lõpetasime möödunud aastal kristlik müstikute vaatlust loodusmüstikute Böhme ja Sileesiusega. Jätkame vaatlust pietismiga, mis loodusmüstikule järgnev usulis-müstika omapärane ajajärk.

Lutheri poolt alustatud usupuhastus jäi pooleli ja kirik vaibus peagi surnud mõistusliku ning kivines. Surnud laava all aga hõõgus tuluke. Kuski igavestelt mägedelt puhuvad kevadised vaimutuuled ja üle öö löid müstika lõhnavad salapärase südamelelilled õitsele pietismi lavapeenardel. Nende iludus ja elulõhn kanti vaimutuultest üle maade ja merede kaugetele saartele ja põlistesse metsadesse meie südamesse.

Pietism viis usu peast südamesse ja südamest elusse. Mitte enam õpetus, vaid elamus sisemine, oli tõsise usu elu tundemärk. Ärkamine, patukahetsus ja õnnistuse kindlus olid järgivad usunõuded, mida üles seadis pietism. Veel enam, ta nõudis ka usklike pühituselust ja pani suurt rõhku Issanda pruudi valmistamisele jälletulevale Jumalapoole. Meile nii kodused mõisted uussünnist,

pühituselust ja Kristuse jälletulemisest pilvedesse, olid unustatud ja pietismi suur teene on see, neid jälle hulkadele arusaadavaks teha ja inimeste elusse viia. Kirik, kui ikka nii ka seekord, astus ägedalt uuele vaimuliikumisele vastu, oma enese kahjuks. Pietismi mõtteil ei olnud üksnes tiivad, vaid ka käed; nad kõnelesid ja tegutsesid. Väheste teod sarnanevad nende sõnule. Need olid elusemned ja jõukuhused. Vahel kui metsik torm, mis tammi juurtpidi maapinnast kiskus, siis jälle vaikne shveeride muusika, puhas, kauge ja taevane, sulatav ja kõrgustele kaasaahaarav.

Siit peale võtab müstikute valitutel määratud usu-elamustee omale selge, kõigile arusaadava värvingu. Mitte enam raskepärased ütelsus ja tihti viljata mõttekujudes ei liigu pietistlik müstika, vaid selgeis arusaadavais lauseis väljendab ta usutee astmeid. Müstika tuuakse rahva hulka ja püütakse väljendada sõnul, mis arusaadavad igale.

Pietismi isa on tuntud Philipp Jakob Spener Saksa-

maal (1635—1705). Juba 31-aastaselt saab ta oma vaimuliku agaruse, haruldaste annete ja suure hariduse tõttu Frankfurdis Maini ääres, seniooriks vaimuliku ministeeriumi juurde. Teda valitakse õuejutlustajaks Dresdeni, kus ta kindlate usunõuete pärast ära saadetakse ja Berliinis praostina töötab. Kirikuelu reformeerimise nõuded seadis ta üles omas kuulsas raamatus „Piadesideria“ (1675). Ta alustab koosolekuid omas majas „Collegia pietalis,“ mis peagi mujal järeleaimamist leiavad ja neid seega tegeliku tõuke koguduste ja osaduste tekkimisele. Neis koosolekuis valitses südameusk ja vaimumeel. Tema vaimust tõmmati kaasa Leipzigi magister August Hermann Francke, kes järsu pöörmise läbi Jumala juurde oli tulnud. Tema algas saksa keeli praktilist piibelseletust andma laiadele hulkadele, mis oli sihitud sisemise usuelu kasvatamisele. See sündis 1686. aastal ja neid ettekandeid nimetati „Collegium philobiblicum.“ Usuteadlased Leipzigis alustasid ta vastu võitlust, nii et ta 1690. aastal ülikooli juurest ja linnast oli sunnitud lahkuma. Francke kutsuti Speneri mõjul Halles asutatava ülikooli juurde professoriks ja oli terve fakulteedi hing.

Siin kerkisid esile rida vaestemaju ja teisi heategevaid asutusi Francke armastuse vaimu agaral ettevõttel. Spener suri 1705 ja Francke 1727. Üksikasjalik Francke elulugu on ilmunud „Ev. Kristl.“ 1927. aastal.

Kirjanduslikult on südameusku istutanud ja süvendanud hulkades Johann Arndt (1621) ja Gottfried Arnold. Nende kasvatussisulised raamatud (Arndti: „Neli raamatut tõsisest ristiusust“ ja Arnoldi: „Esimene armastus“) on praegu veel paljupakkuvad iga tõsiusklikule ja näitavad meile teed tegelikku pühitsusse. Sel ajal laulab ka oma ususügavaid laule Paul Gerhardt. († 1676) ja esinevad sügava usulise muusikaga Sebastian Bach († 1750) ja Händel († 1759).

Sama müstilist vagu ajab ka Vennastekoguduslik liikumine Saksamaal.

Böhm ja Mähri vennad, kes usupuhastusajal Lutheri poolt sallimist leidsid, sattusid iseäranis 30-aastasest sõjas raskete tagakiusamiste alla. 1722. aastal olid nad sunnitud välja rändama ja leidsid lahket vastuvõttu krahv Zinzendorfi juures, kus nad Herrnhuti „uendatud Vennastekoguduse“ moodustasid.

Samal ajal, kui Voltaire oma usuvastast tegevust harrastas, astus üles Zinzendorf armastusleegitseva südamega Jeesuse vastu. Nikolaus Ludvig Krahv Zinzendorf sündis 1700. Juba noorurina kannab ta hingeõnnistuse igatsust ja elab osasaamises Issandaga. Teda mõjutakse Spener-Francke liikumisest ja alustab tegelikku kogudustööd 1722. aastal, kui tema mõisa maadele asuvad tagakiusatud mahrivennad. Pea tekkis linnake Herrnhut, mille asu- ja keskkohaks on „uendatud Vendadekirik.“ Kogudus kasvas päevast päeva ja kinnitas end 1727. aastal üheks koguduseks vana mähri nime ja vormidega. Krahv teeb misjoni reisisid ja asutab igale poole Vennastekogudusi, ka Tallinnas on ta käinud ja Oleviste kirikus jutlusanud. Kui pietistlik liikumine enam vähem kainelt mõõdub, võtab vana müstiline ekstaatiline usuvool Vennastekoguduses jälle hoogu. Tundmus pääseb jälle esiplaanile. Zinzendorfi laulud ei jää tundmusaval-

dustest Lunastaja vastu milleski järele ka kõige roosilistematele müstikute kirjeldusile. Vaimulik abiellumine Kristusega ja üldse Kristuse pruudimüstika õitseb nüüd jälle täie lopsakusega. Ka usurõõm on vennastekoguduslikul liikumisel selajal suurem kui pietismil. Oieti on just Zinzendorf moodsa pühitsus- ja Jeesusmüstika alustaja.

Oieti ei ole Methodism enam ollulist uut õeldule lisaks toonud, küll aga võimsa ärkamis- ja pühitsusliikumise algatajaks saanud anglikaani soost rahvaste seas.

John Wesley päästis elamusu samuti surnud mõistusku küüsisist kui Spener Saksamaalgi. Tõukeid selleks sai ta Lutherilt ja iseäranis Saksa vennastekoguduselt. 1729. aastal asutas ta oma sõbraga seltsi jumalakartliku elu ja tegevuse harrastamiseks. Samm sammult kasvavad nad elamusteel. 1732. aastast peale töötas Wesleyga ühes ka suur äratusjutlustaja Georg Whitefield, kelle elulugu ilmunud „Ev. Kristlases.“

Pärastpoole läksid nad lahku ja igaüks asutas oma kiriku. Methodism esineb pöörmise järsk nõue. Tuleb koosolekul tihti eriskummalist. Pühitsusnõue saab ka rõhkem selgema kuju, eriliselt ka koguduse kord aitab selleks kaasa, üldiselt, müstika seisukohalt ei ole siin siiski suurt uut märgata, liigub pea kõik samas mõistmises ja viisis kui Saksa pietismis ja vennastekoguduslikes liikumises.

Hoopis sügavama müstilise loomuga on aga Kweekerite liikumine Inglismaal.

Kingsepp Georg Fox, astus kui äratuskõneleja Inglismaal üles 1699. aastal. Tema heidab ära igasuguse koguduse ja selle kasvatava korralduse ja nõuab usuelu ilmutust üksnes „sisemises valguses“, mis vaimu inimhinges ilmutab. Need vaimu sisemised valgustused, ekstaatilises seisukorras tihti, viivad uskliku sammust sammu usuteel. Neil sisemistel valgustushetkedel ja vaimu täitmistel võisid pealtvaatajad tihti neid kehast värisema näha, mispärast neid ka „quakeriteks“ s. tähendad „värisejateks“, hüüdma hakati. Nemat keelduvad sõjariista võtmast ja kohtuis vannet andmast. Tagakiusamiste tagajärjel rändas neid palju välja Ameerikasse kus asutasid Pennsylvania osariigi pealinna Philadelphiaga. Nemat harrastavad väga ilmutusi ja prohvetlikku kuulutamist. Vaimuliku seisu ei tunnista, koosolekuid juhib Vaim. Kes sisemist Vaimusundi tunneb kõneleb ehk laulab või palvetab selle sunnil, nii et koosolekute juhatus täiesti sisemise vaimu ilmutuse hoolde jääb. Kui Vaim ei tegutse, vaikib ootavas meeleolus koosolek ja lahkub jälle vaikides koost. Laulukoores ja muusikat ei ole. Ristimist ja õhtusöömaega ei ole, see sünnib vaimulikult seespidi. Nad elavad lihtsalt, riietuvad lihtsalt ja ei tarvita harilikke viisakusreegleid. Nad ei võta kellegi ees müsti ja ütlevad kõigile „sina“. Nad on väga ohvimeelsed ja üldiselt tuntud heategijad.

See on pea ainult puht usuline liikumine, mis müstilis nõudeid täiesti praegu veel teostab ja puht vaimuliku iseloomu kannab, kahjuks aga mitmest asjust piiblipiiridest lahkub, nagu ristimise ja leivamurdmist ära heites nähtavalt.

Selle liikumisel on omapärane vennasliikumine Vennemaal „duhobortside“ ja „molokaanide“ seas.

(Järgneb.)

MONDASUGUST

Jumal kuuleb palveid. Kellelgi usklikul peremehele maal läks hobune kaduma. Kust teda üles leida? Ta palub sellepärast Jumalat, kes töötanud oma laste palveid kuulda ja aidata. Läheb siis naabri külaste meieri juurde, kus palju inimesi koos käib, et seal ehk teada saaks. Peremehega kokku saades räägib ka sellele oma hobuse kadumist. Viimane kui uskumatu mees, leiab siin paraja silma-

pilgu pilkamiseks. „Mis usklik sa oled ja mis Jumal sul on, et laseb hobuse ära kaduda? Eks palu nüüd Jumalat, et ta sulle hobuse kätte annaks.“ — „Jah seda olengi teinud ja Jumal just juhatab mind siia otsima.“

Varsti tulebki keegi mees ja teatab, et kadunud hobust K. jaamas nähtud. „Ega ta veel käes pole“ — uhkustab uskmata peremees. Usklik läheb otsima ja saabki hobuse kätte.

Tagasi tulles kohtab ta jälle seda meest, kes teda pilganud. „Saidki kätte“ ütleb see. „No-jah, eks ma öelnud, et Jumal palvet kuuleb. Ma palusin ja ta juhatas mulle kätte.“ — „Näha on jah. Tarvis ka, kui kunagi hobune peaks ära kaduma, tulla sinu juurde Jumalat paluma,“ sõnas mees hoopis alandlikumalt.

Rikas küll. Usklik mees en teenistuses ühe vabrikandi juures. Ta

paneb tähele, et tema üksiolles omaniku väike poeg tema juurde tuleb. Ta hakkab aimama, et omanik poisile ülesandeks teinud tema järel valvata, et ta midagi ära ei viiks, nagu mitmed töömehed seda teevad. Peremees, kelle juures mees teenis, ei tunnud teda lähemalt ja leidis sellepärast tarvilikuks järelvalvata.

Seal läheb see vend vabrikandi juurde ja ütleb: „Paistab nii, et teie minu järel valvate, et ma midagi ära ei varastaks. Seda pole sugugi tarvis: olen isegi rikas küll, rikkam kui teie ja sellepärast ei tarvitse teie oma.“ See mees tundis oma kuningalapse seisust ja võis sellest oma imestanud peremehele tunnistada. Kuninga lapsel pole tarvis varastada — ta ise on küllalt rikas.

Naiste joomine Londonis. Keegi õpetaja on toime pannud Londonis uurimise naiste joomisest. Laupäeva õhtul käidi 120 restoraanis kl. 1/2 10—11 ajal. Sel ajal leiti nende esistel 239 lapsevankrit ja pääle selle 313 alla 10 aastast last, kes kõik ootasid omi restoraanides joomas olevaid emasid. Ühe restoraani ees oli tervelt 40 lapsevankrit ja 111 last, kes külma käes lõdisedes ootasid omi emasid.

See on põrutav pilt praegusest ajast. Mõelgem „313 alla kümneaastast last, kes kõik ootasid joomas olevaid emasid.“ —

Ja kui see ootus viimaks lõppes, said need õnnetud ilmsüüta lapsed joobnud emalt lüüa ja tõugata, või talutasid neid koju. Ning kodus — joobnud ema!

Milline hirmus orjus see on, mis kaotab halastuse tnned isegi oma laste vastu!

Kirik merest välja tulnud. Inglismaa kaldal, Valtonis, tuli suure veemööna ajal merepõhjas nähtavale vana kirik ümbritsetud konnakarpide ja merimudaga. Sama kiriku neelas meri ära aastal 1798.

Carl von Linné. 10. jaanuaril sai 150 aastat Rootsi kuulsale taimeteadlase Carl von Linné surmast täis. Ta sündis 25. mail 1707. aastal Smolandis, Rootsimaal pastor Linneuse pojana. Ilmakuulsaks sai ta oma suure teadusliku töö läbi, mis ilmus 1735. aastal pealkirja all: „Looduse süsteem“. 1756. aastal tõsteti ta mõisniku seisusse ja sai omale uueks nimeks Carl von Linné. Linné peateenis on taimede põhjalik ja teaduslik klassifitseerimine. Tema lõpetas igasuguse senise segaduse taimede nimestikus, ja andis ühtlase, lihtsa ja kõlkmahutava homenulatuuri.

Linné oli ka südamelik usumees ühel puhul ütleb ta: „Olen vaadelnud loomi ja imetlenud taimi, mis juurdu-

sid maa põues. Olen maakera koomilises kiiruses türlama näinud ümber päikese. Päikest enese ümber keerlevana, tundmata esimesest põhjusest liikuma pandud. Nii süvenedes kosmose, nägin ma võimsat ilmade meistrit, alalhoidjat ja valitsejat. Ma olen ta samme kuulnud läbi aegade ja ruumide, ning olen masendunud imestusest.“

Linné on tõendus sellest, et teadus ei pruugi kõigutada usku Jumalasse.

Võidujooks teamantide pärast. Greatfontainis, Aõuna-Aafrikas leiti uued laialdased teemandiväljad ja jaotati õneotsijate vahel välja. Kõik kandidaadid seati ennem ettekirjutatud määruse järele ritta, kuna pärast, signaali andmise järele, algas metsik võidujooks kohtadele. Kiirem jooksja võis enda tahtmise järgi kõik paremat teemandiväljad välja valida ja kividega oma tarvis ära märkida. Võidujooksust Greatfontonis võtsid osa 4000 inimest,

selgub, et manna mitte taimslaine, vaid loomaline soetis on. Tamariskusel elavad kaks kilplutika liiki ja manna pole muud kui viimaste väljaheide. Kuiva kliima tõttu kuivavad väljaheited kiirelt ja see, mis vedela osa ära kaost järele jääb, on puhas suhkur. Uuriija leidis, et heal manna-aastal kohalik elanik kuni 1½ kilo mannat koguda jõuab.

New-Yorgi ehitusvalitsusele esitati uue 110 kordse pilvelõhkuja kavandid, mille katus tõuseks 420 meetrit üle tänavasillutise. Ehitus tuleb 170 meetrit kõrgem, kui senine suurim hoone New-Yorgis ja läheb 22.500.000 dollarit maksuma ning peab aastas üüri sisse tooma 3 milj. dollarit. Sarnase hiigla hoone tekkimises on muidugi ruumipuudus süüdi. Kuid kui kauaks jätkub sellest uuest ehitusest, seesuguses linnas, kus kesklineaas enam kui 350.000 inimest ruutpenikoorma peale tuleb. Sarnast inimeste kokkukuhjumist pole veel enne nähtud.

1927. — katastroofide aasta. Möödunud aasta oli rikas õnnetuste, maavärisemiste, uputuste ja tulekahjude poolest. Kõike õnnetusi kokkuvõttes võis hukkunute arvu ligi 200.000 inimest lugeda. Hiina Kansu maakonna maavärisemisel 23. mail hukkunute arvu loetakse 100.000 peale.

Ka uus aasta algas õnnetuste tähe all.

Jeesust ootaja südamele jutustavad need, kõik midagi, — mõistad nende juttu.

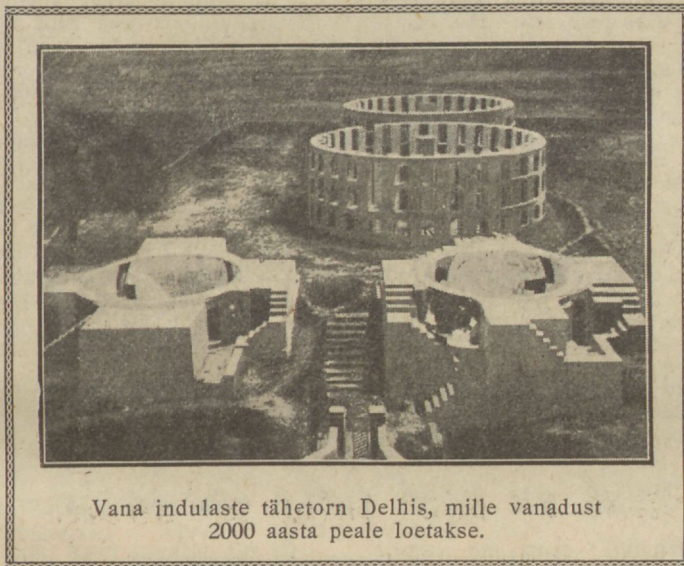
Eesti Londoni saadikult Dr. O. Kaldalt on Eesti usu üle eribroshüüri ilmunud — „Religions Life in Estonia“ (Usuline elu Eestis) — kõnest, mille pidas ta oktoobrikuul ülemaailmliku evangeeliumi ali-

ants liidu konverentsil Londonis.

Orjade vabastamine. Elame ajajärgul mil vabadusest palju kõneldakse, kuid kõigi selle peale vaatamata leidub veel maakeral orje. Käesoleva uue aastaga on Inglise protektoraadis Sierra Leone Aafrika läänepoolsel kaldal ligi 2.150.000 orja vabaks lastud. Uus seadus annab kõigile orjadele, kes kodus töös oma majapidamise juures tegevad, õiguse katkestada vaherkorda oma seniste peremeestega.

„Uus Messias“. Jerusalemmast teatatakse, et seal on üles astunud keegi noormees, kes end nimetab Messiaiks.

Lähenedamine Anglikaani ja Kreeka õigeusu kiriku vahel. Ühe jumalateenistuse ajal Belgradi peakirikus jagas preester armulaua sakramenti Kreeka õiguse kombe järele, kuna osasaajate seas olid ka mõned Anglikaani kiriku liikmed, Inglise ja Ameerika asunikud. Ses sündmuses peegelduvad elavalt katsed ühendust luua Kreeka õigeusu ja Anglikaani kiriku vahel.

Vana indulaste tähetorn Delhis, mille vanadust 2000 aasta peale loetakse.

kelle seas üks sai jooksmise ajal rambanduse ja langes maha. Viimati korraldatud võidujooks jääb arvatavasti ka kõige viimaseks, sest et kartes teamantide hinna langemist, uusi välju otsijatele enam välja ei anta.

Nii jookstakse kaduvate varanduste järele. Igaveste varanduste järele jooksjaid leiame tänapäev kahjuks vähe.

Piibli-manna. Möödunud aasta lõpul peeti Budapestis X rahvusvahelist zooloogide kongressi, kus ka professor dr. S. Bodenheimer Tel-Avivist (Uus juudi linn Palestiinas) kõneles „Kesk-Siinai tamariskuse-manna üle“. Kõneleja oli möödunud aasta juulikuul Jerusalemma Juudi ülikooli ülesandel uurimisreisil Siinai poolsaarele ette võtnud sihiga tamariskuse-manna nähtust selgitada. Varemalt arvati, et manna (millest ka piiblis kõne) tamariskuse (taim) vaik on. Ehrenberg arvab, et tamariskus mannat higistab, kui putkad ta koort oma pistetega ärritanud. Kõneleja uuringutest aga

Kaasvõitlejaile uueks aastaks!

Saul 31: 16.

Uhes aastate monotoonse mürinaga sõidab ka inimlaps läbi olewiku laia wälja wastu tulewiku tundmatule aajale. Minevik mähib surewa olewiku unustuse mähtmesse ja jätab inimese tejet mõõnawat ajamerd waid mälestustega mööduvalt. Wiimased on mitmekesised. Uhed kustuvad päewadega minnes, kuna teised jälgivad aastate pikkustel reijijat. Do helged mälestused, olewiku tumedad lapsed! ei unune teie piirad, ei lähe meelest teie heitlused, sest armsaiks jätte mulle wõitlusis.

Möödunud aasta waheldus — rikkait elamusist. On mul see mida paigutaks sõnusse „Sinu käes on kõik mu aeg“ üks kallimaist. Igal noorel on kawatusti ja soowe, millede fordaminekut palawalt igatsetakse ning millede oodates põnewuspinge ähwardawalt kõrgele tõuseb, kuni — — — „Ah, nii mõnigi kord kuuleb Dnistegija trotslikku nurinat, „miks nii kaua?“ „Jää waiksaks sõber,“ trööstitakse siis. „Küll Jumal omal ajal kuuleb.“ Hea ja tarwilik on see nõuanne, kuid enamasti ifka mõllab neil ajal hinges tunnete maru. Aga wõidelgem läbi selle, mis seft kui uhwad piirarate wood. Läbi mähijewa olewiku maru astutakse tulewiku tundmatule rahuaajale. Jialgi warem pole ma seda nii selgelt läbi elanud, kui möödunud juwel Harrogates. Kõsimuse all feiis mu ettevalmistuse juun ja paik. Esmine selgudes, muutus wiimane märksa tumedamaks, kuni lõpuks uppusid kõik sihid teadmatuse uttu. Mr. Logan, misjoni sekretär jäi haigeks, nii polnud siis ühtegi inimest, kes oleks astunud jamme ning walmistanud teed mulle kuhugi haigemaija. Selgus ka hiljem, et see haigemaja juhataja, kus õppis E. C. Wöhner, on lahtunud, seega kadus lootus üldse sinna sisse saada. Waewalt faks nädalit oli mul weel aega Harrogates ärasõiduni, seft maja kus elasin suluti okt. algul. Pime oli see ootule aeg. Duidne sügisene pimedus ümbrites mind just niisugune kui wahest sügisõhtul ronib raaguspuul. Aga see oli wõidetud pimedus, päiteje faldseist koidutiirist peletatud õõ. Kaks päewa kestis kord kuud kolm tagasi wõitlus, mis wõitis trotsliku rahutuse ja lasti wõidu Tsfandad täita usulambi uue õliga ning süüdata lootusküünla tumedaiks tundideks.

Sel ajal, kui inimesed abitult kobasid finniste uste taga, walmistas Jumal mulle teed Bradfordi linna haigemaija, mis on üks suuremast Inglismaal ning wõimaldab oskuste omamist igasugustel ravimisaladel. Suhtumisi, kui üldse on juhust, tehti järele pärimine sinna. Kõneledes juhatajaga selgus, et ta teadis mind juba enne mu joowiawalpuse sisseandmist, oma

sõprade kaudu kes kunagi Harrogates koosolekul mind olla kohetanud, kellest mul aga aimugi ei olnud. Kus Jumal käib eel, seal põgenewad takistused — ning ilma pikema ootamiseta olingi wiimase wabatohta omanik.

Suurim kartus mõeldes haigemaja õpujele on mul alati olnud, selle usulijelt külm õhkkond. Nele aastat on pikk aeg ja wõib kergesti jahendada misjoni armastusest hõõguwa siidame ning sageli tarretada lapseliku ümberkäimise taewase Tsfaga surnud harjumustesse ehk täiesti tagasi wiia maailma. Kõiki sanajaid wõimalikke hädaohte ettenähes, laotasin neid tihti Dnistegija jalgele ja Tema, kes kuuleb palweid, wastas mulle auslusest. Mul on wõimalik pidada ühendust tõiste usklikkudega. Mitte tihti leiame tänapäewal inimest kes seisawad täiesti piibli põhjal kuulutades Kristust ristilõõdnud Jumala Pojana ja selgitades inimlapsile uuejünni möödapääsemat tarwibust. Seepärast kohates teesugustega wõõrtil, tunnen end eraldi tänuil Jumalale, ta ausluse juhtimise eest ning wõlglaste sõpradele kaas-palwete eest. Siin töötab ka waikselt usklik rawitsejate ring eesotias juhataja abi õ. Barker'iga. Iga neljapäewa õhtul kell 9—10 on meie omawaheline palwekoosolek haigemaja kabe-lis ja pühapäewa õhtuti ewangeliumi koosolek kõigile. Wiimane on wälja kujunenud piibliuurimis ringist wiimase paari aasta jooksul. On näha püha Waimu tegevust meie kooswiimistel. Siisuti jai üks tütarlaps päästetud ja mitmed käiwad rahutumate südametega ringi. — Tõsiit huwi ja põlewat hingede kahju wajab seegi töd siin. Ainult jumalik armastus, soojus sunnib julatada need pattudesse jätatanud siidamed ja ainult jumalik huwi on waluis ohwerdama aega kadunite otjimieteks. — „Tsfand, sinu käes on kõik mu aeg“ — tarwita! Sa ütli tead, mil õige aeg. Hoia, et ma ei nuriseks enam oodates. Kuid haarates Sinu töotusest usun „nagu ju päewad nii peab ka ju jõud olema,“ et teed mind tugewaks töös ning waimus — teed kui waritile wäsimus, ja oled mu ligi ägedail wõitluspäiwil ning mõnusal puhke filmapildudel — kuni maandub olewif igawiku lõpmatult rahuaajale, kuni ilmud ja pilwedel ja mind koju wiid . . .

Wõidu soowiga kõigile kaasvõitlejaile uue aasta algul.

Runinga sõjamäes

Leida Hammer.

Mr.: St. Luke's hospital Bradford. Inglismaa.

Mul on häbi tulla taewasse.

Mul on häbi tulla taewasse, pean ma endale ütlema. Häbi on ilmuda mu armsa Dnistegija ette, seft olen Teda nii wähe armastanud. Talle, kes mind surmani on armastanud ja minu õnne ning austust otfinud, olen ma olnud siin all maa peal nii sõnakuulmata. Häbi on, et olen wõinud Teda teenida nii pisut ja seegi on olnud tihti enesemeeles ja uhkuses, kuna mina oma patuwõlgadega teda sundisin teenima. Olin nii wähe armastanud oma wendi-õdesid Tsfandas, sellega hooletult täitnud mu Tsfanda wiimast, üleemat käsku. Kuid tihti weel olen peale selle sõbrustanud Ta waenlastega . . .

Ei ole midagi head mul pakkuda! Kuidas julgen ma ilmuda taewasse Ta ette? Kuhu pean pöörma filmad häbi pärast, kui kutsub Ta mind enda ette?

Häbi kõigiti, et olen Teda nii wiletsalt teeninud — olen kõlmatu sulane.

Oh Tsfand, Sa tead kõik seda. Ometi oled Sa mind lunastanud. Ma tean, et oled mulle taewasse walmistanud aseme, et Sa mind ennast ära ei lükka, aga ometi, — mul on häbi.

P. S. — 27.

Ainult nendele on rebitav kuukalender ligi, kes oma tellimist 1928. aastaks on uuendanud.

Selle numbri saavad veel 1927. aasta tellijad, nr. 2 tuleb ainult neile, kes tellimist on uuendanud, — seepärast rutake tellimise uuendamisega.

KODUMAA TEATEID

Vanaasta viimase päeva pärast lõunat lahkus natukeseks ajaks kodumaalt lugupeetud Baptistide noorsoo ühiseuse esimees K. Kaups, Ameerikasse, kuhu teda Ameerika Eesti sõbrad kutsusid. Reis läks Tallinnast „Kalevipojaga“ Stockholmi sealt, raudteel sadamlinna Göteborgi, kus reis aurik „Stockholmiga“ New-Yorki algas. New-Yorgis saab ta kuus kuud töötama eestlaste seas, kavatseb ka üleilmelisest Baptistide konverentsist Torontos osa võtta ja Kaliforniat külastada. Septembriks loodab kodumaale tagasi jõuda.

Soovime omalt poolt, head reisu ja töö kordaminemist, kuid ka rõõmust puhkust.

Vanaasta õhtu avas ka päästearmee oma tegevust Eestis. Päästearmee on usuline organisatsioon, sõjaväelise korraldusega, kes enda eesmärgiks seab sügavale langenuid päästa ja Kristuse juurde juhatada. Tema alustaja on William Booth.

Möödunud aasta 18. dets. avati Tallinnas II. baptisti koguduse uus palvela Iisraeli tn. nr. 17.

Narva Sinise Risti C. E. noored on suured tegevuses ja mures oma maja ehitamisega. Krunt on juba ostetud ka väikene maja Jõesuust, mida veetakse Narva, kuid sest saab vaevalt pool tarvisminev maja materjaal. Sa-

muti on rahaline külg, mis palju muret ja palveainet annab. Kes tahaks aidata rahaliselt, et selle läbi Jumala

K. Kaups.

riigi asi edasi läheks! Teavad ju kõik, et Narva usklikud vaesed on ja ise seda oma jõuga läbi viia ei suuda.

Üldiselt on see aga kerge. Raha võib saata vend A. Sildose nimel, Linda 22-2 Narva.

Pr. Clark, saatis liidujuhatajale, vastusena saadetud sünnipäeva õnnesoovile, jõulutervituse, milles tänades palub edasi anda oma tervitusi kõigile Eesti C. E.-lastele ja soovides kõigile Jumala õnnistust. Mõelgem oma eestpalvetes ka tema peale.

Samuti tervitavad sõpru vend Jaan Peipmann Austraaliast ja tallinlastele tuttav Lauri Hokkanen Soomest.

Tallinna „Allika“ C. E. ühing pidas oma 10-aastast juubelit Kolmekuninga päeval. Allika ühing on kõige vanem olemasolevatest ühingutest meie liidus. Esimestest võitlejatest on üksikud järel, on asemele kasvanud uus põlv. Kooris oli vähe noori mängudega ja lauludega Issandat austamas. Külalistena viibisid aastapäeval vennad H. Kokamägi ja P. Sink. Lõpuks oli veel koosviibimine teelaua ümber ühes koguduse liikmetega. Issanda vägev arm olgu kandas ka eeltuleval aastal!

Evang. kristlaste vabakogudus pidas oma esimese kursuse Tallinnas pühade vahel, mis olnud väga õnnistatud. Uuel aastal oli koguduse aastapäev. Kogudus on suurt ohvrimeelt ülesnäidanud. Kavatsusel koguni uue palvela ehitamine.

C. E. LIIDU TEATEID

„Noorte Elu“ võib nüüd otsekohe igast Vabariigi postkontorist tellida, ilma, et tellijal postikulu tuleks kanda.

Nüüdsest peale kõik otsekohe sed C. E. liidule adresseeritud rahad saata liidulaekahoidjale B. Espenbergile Postkast 139 Tallinna.

„Noorte Elu“ tellimisrahad ja kirjad Postkast 284 Tallinna.

Tänavune C. E. vaimulik konverents peetakse, kui Jumal aitab, Pärnus, ülestõusmise pühadel ja kestab kolm päeva. Täpsem kava ilmub järgmises numbris. Paljud noored pole veel Pärnus viibinud, seepärast on juba tähtis sõit sinna peale muu linna tutvunemismõtte, kuna Pärnu meie kodumaa ilusamaid linnu on. Palugem Ju-

mala rikkalikke õnnistusi konverentsile!

Noorte allians-õpinädal korraldatakse Tallinnas Allika palvelas veebruari kuu kolmandal nädalal s. o. 19—26. Väljastpoolt Tallinna sissesõitjail ette teatada v. E. Adrale, Tehnika 5—9. Kursusel mitmed tähtsad õpiained ja referaadid. Seepärast loodame ka rohket osavõttu. Kursuse kulude katteks on osavõtu maks 1 kroon, mis on jäetud siiski vabaks neil, kellel seda võimata maksta.

Veel võib tagant järele õiendada 15. dets. ohvrapäeva andeid, neid laekahoidjale v. Espenbergile saates. Vähe on tulnud sisse. Ka „Noorte Elu“ ja raamatute eest rahad võimalikult ruttu ära saata. Korratus rahalistes asjades mõjub väga kogu asjaajamisele.

Saatmise juures ära märkida, mille eest.

Uusi raamatuid. Ilmusid trükist C. E.-laste piibililugemise I veerandaasta teemiraamat „Valguskiired“ ühes seletustega. Tingimata tarvilik igale noorele, kasulikuks piibli uurimiseks, sama hästi sünnis ka iga vanemale usklikule. Hind 15 senti, lehekülgede arv 32.

Tehnilisel põhjusil viibinud P. Singi luuletuste kogu „Kõrveteel“ ilmus nüüd koguteosena ja üksik osadena. Koguteose hind 40 senti, üksik raamat á 15 senti. Kriidipaberil 80 senti. Kriidipaberil on yaid mõnikümend eksemplari. Kes soovib, see rutaku tellimiseks.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutav toimetaja: V. Rakles. Toimetuse aadress: Tallinna, Iisraeli t. nr. 12—6.

4010

Kuulutusi.

„NOORTE ELU“

tellimisi võtavad vastu:

Antslas — A. Nahksepp.
Haapsalus — M. Tohver. Endla 8-a.
Hageris — Welk.
Järva-Jaanis — L. Volmer.
Keilas — Joh. Annert.
Kloostres — Määra — Kr. Neidorf.
Kodasool — Weder.
Koerus — Aunbaum.
Kohtlas — Kriiwegott.
Kolga-Loksa — E. Rumberg.
Kosel — A. Roosiman.
Kuressaares — kauplus „Sõber“.
Kõrgessaares — S. Ula. Paopa külas.
Kärdlas — L. Liitman.
Lehtses — Mery Ots.
Martnas — J. Kõrgesaar. Lähtru wald.
Narwas — J. Wink. Westerwalli 16—27.
Noarootsis — E. Tannebaum. Kiriku mõis.
Paides — H. Siiberg. S. Aia 33.
Pärnus — M. Wilgats. Aia 14.
Rahklas — E. Roosmann.
Rakweres — A. Kulli. Tallinna 35.
Raplas — Sikeldi — A. Eichental.
Reekülas — Rüütelmann.
Ristil — A. Remberg. Postkontor.
Ruilas — Kokmardi — Auman.
Sargweres — Teder.
Tallinnas — A. Uuemõis. Waestekooli 21—2.
„ A. Metua. Luise 11.
„ K. Paju. Allika 5—13.
Tapal — P. Winter. Walma wäli.
Tartus — A. Darsing. Tähtwene 35.
„ — A. Sink. Peterburgi 127.
Tarwastus — Sepp.
Triigi-Narakal — Green ja Mäe.
Tõrwas — J. Raudsep.
Tüiril — Läht.
Waiwaras — Mägi.
Walgas — A. Hiire. Moskwa 31—3.
Wiimsis — W. Wiik. Rummu küla, Liwa talu.
Wiru-Jakobis — J. Kello.
Wõhmas — A. Sink. Soomewere Hiie.
Wõsul — M. Waller.

Kui talitusest otsekohe tellida, siis saata oma aadress ja raha järgmisel aadressil: Tallinna — Postkast nr. 284. Tellimisi võtavad kõik Wabariigi postkontorid vastu.

Võtan vastu igasugusi **planiinode ja tiibklaverite** sisemisi ja välispidiseid parandusi. Töö korralik ja hind rahuloldav. Rohu t. 26, k. 6.

J. Putnik,

klaveri hääldeeadja ja meister.

Teen iga-
juguiseid
tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänav
nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. **G. Henny.**

Eesti noored, kellel mõimalus, püüame filda Soome ja Eesti wahel ka sel teel ehitada et tellime endile Soome C. E. ajakirja

„Nuorten Todistus“

maksab 250 Emk. aastas. Raha ja aadressi mõite jaata „Noorte Elu“ talitusele. Postkast 284. Tallinna, kust see edasi saadetakse ehk ka otsekohe

Jyväskylä,

„Nuorten Todistus“

Suomi.

Wene ajakiri

„WERNOST“

eriti usklikkudele A. W. Dobrinini toimetusel.

Tellige proowinumbreid.

Toimetus:

„WERNOST“

Hummelgatan 19, Tölö

Helsinki, Suomi.

C. Clanmann'i Tallekiituse laulude noodid

II—X anne Mk. 450.—

XI „ „ „ 100.—

müügil Paalmanni trükikojas, Tallinn, V. Karja tän. (varanduse hooldajad).

Rohane noortele on ilmunud P. Singi
II luuletuskogu

Kõrweteel

kaunis wälimufes ja illustratsioonidega.

Esimest luuletuskogust „Sügawuste helid“ on veel wähe eksemplare järel. Kes pole omandanud, võib veel tellida liidult, enne kui on täiesti otsas aadressil: C. E. liit — postkast 284, Tallinna.

Trükist ilmus liidu kirjastusel broshüür P. Singilt

„Igapäewiku läwel“

ilusa kaanejoonestusega kunstnik J. Kaseilt. Soowitame seda äratusstulust tööd lewitamiseks igale jutlustajale ja noorele. Eraldi soowitaw äratuskoosolekuil müümiseks. Maksab ainult 10 marka. Rohkemal arvul tellijad üle 50 ekf. saawad a 7 marka. Rutate tellimisega, kuna on loota, et need niisama ruttu läbi müüakse kui wiimane broshüür samalt autorilt „Miks hukkuwad inimesed?“

Tellida C. E. liit — postkast 284, Tallinna.

K.-Ü. „Külvaja“ trükk Keilas.

Hind 15 senti.